

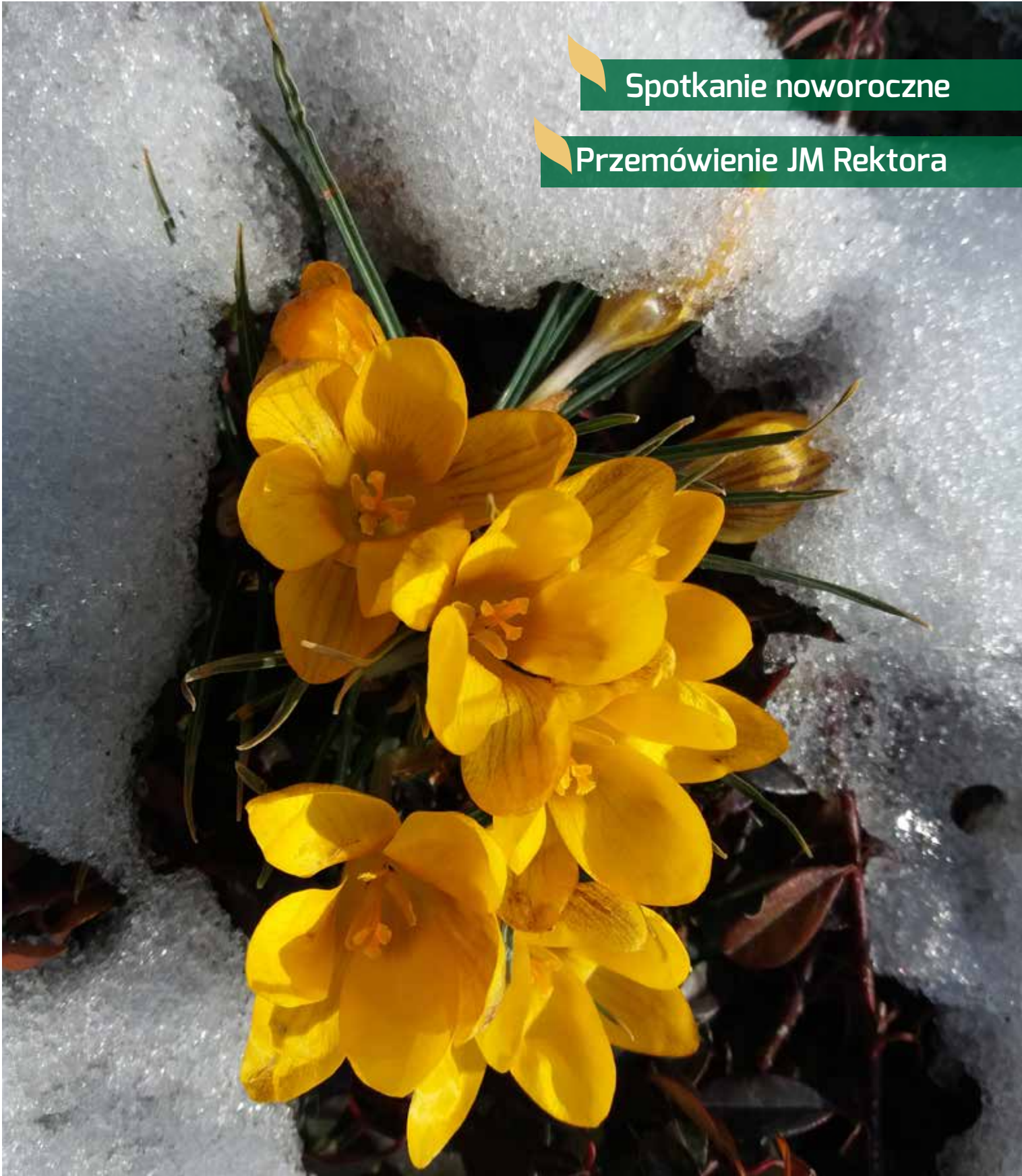
Aktualności

Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

PL ISSN 1899-346X Rok XXIII Nr 1(91) styczeń-luty 2019

Spotkanie noworoczne

Przemówienie JM Rektora

Dyplomy doktorskie i medale

Z JM Rektorem Zygmuntem Litwińczukiem na zdjęciu u góry osoby wyróżnione za najlepszą rozprawę doktorską. Od lewej: Krzysztof Puk, Ewelina Agnieszka Bator, Weronika Maślanko, Anna Jeżak. U dołu nagrodzeni Medalami za Długoletnią Służbę.

Czytaj tekst na str. 15.

Fot. Maciej Niedziółka

Coroczne spotkanie pracowników i studentów Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z okazji nowego roku odbyło się 3 stycznia 2019 r. w Centrum Kongresowym.

JM Rektor Zygmunt Litwińczuk w słowie wygłoszonym do zgromadzonych podsumował sukcesy pracowników i przedstawił plan działania na najbliższy rok.

Zaprezentowano kronikę filmową przedstawiającą wydarzenia poprzedniego roku. Odbył się także koncert Łukasza Jemioty wraz z zespołem, na który złożyły się utwory artysty, kolędy oraz piosenki Marka Grechuty. Noworoczny toast wzniesiono w foyer Centrum Kongresowego.

Łukasz Jemiota
Fot. Maciej Niedziółka

Spis treści

Wydarzenia

- 2** Spotkanie noworoczne
- 7** Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
- 9** Kalendarium
- 10** Nowo mianowani profesorowie:
Tomasz Mieczan
Mariusz Florek
- 14** Nominacje ■ Habilitacje ■ Doktoraty
- 15** Dyplomy doktorskie i medale
- 16** Najlepsi studenci nagrodzeni
- 30** Izba Pamięci Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Wokół nauki

- 12** Zapomniane warzywa
- 18** Dofinansowanie w projektach i konkursach
- 20** Regionalna Inicjatywa Doskonałości

Konferencje szkolenia

- 22** Perspektywy i możliwości pracy w zawodzie dietetyka

Z historii

- 21** Franciszek Bolestaw Kucharek – życiorys lasem pisany
- 23** W 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości

Pro Memoria

- 31** Wspomnienie o dr. inż. Henryku Bichcie

Duszpasterstwo

- 32** Różnorodność w świecie chrześcijańskim

Spotkanie noworoczne

Przemówienie JM Rektora

Szanowni Państwo, czynni i emerytowani pracownicy Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, drodzy studenci.

Spotykamy się dzisiaj, aby dokonać podsumowania działań i osiągnięć naszej uczelni w roku 2018 i nakreślić plany na rok 2019.

Rok 2018 był to rok, w którym odnotowano wymierne sukcesy na wielu polach działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej, były również sprawy, w których rozwiązaniu nie osiągnięto znaczących postępów.

W roku 2018 uczelnia miała zapewnioną płynność finansową, w związku z tym na czas wypłacano pobory i różne świadczenia, jakie przysługują pracownikom i studentom, chociaż prawdopodobnie suma wszystkich wydatków z różnych form działalności w roku 2018 będzie wyższa niż pozyskana z Ministerstwa Nauki dotacja z działalności podstawowej. Nakłada to więc na władze uczelni obowiązek prowadzenia ściśle kontrolowanej gospodarki finansowej, przede wszystkim w zakresie zatrudnienia, bo to jest najwyższa pozycja w strukturze kosztów. Musimy dostosować stan zatrudnienia w różnych grupach do aktualnej liczby studentów, która jest prawie o 5 tys. mniejsza niż w roku 2010.

W roku 2018 zmniejszyliśmy zatrudnienie o ponad 100 osób, schodząc na przestrzeni 2 lat, tzn. od 1 stycznia 2017 r. z poziomu ponad 1600 osób do poziomu 1450. W sylwestra otrzymaliśmy z Ministerstwa Nauki środki finansowe na podwyżki dla nauczycieli, które będą wypłacane w lutym z wyrównaniem za styczeń. W połowie roku 2019 mają być przekazane także środki na podwyżki dla pozostałych grup pracowników uczelni. Podwyżki płac, jak zapowiada pan minister, będą kontynuowane także w roku 2020 i 2021 i w sumie mają wynosić około 30% obecnych stawek.

Za sukces należy uznać ostatnią rekrutację, przyjęliśmy bowiem na pierwszy rok ponad 2 tys. studentów. Cieszy również duże zainteresowanie młodzieży naszą uczelnią – zarejestrowało się ponad 7,5 tys. kandydatów. Wiązać to należy prawdopodobnie z dobrą promocją uczelni i uruchomieniem 2 nowych kierunków studiów, w tym biokosmetologii, która cieszyła się dużym zainteresowaniem. Przyjęliśmy tam w konsekwencji ponad 90 osób. Z oferowanych przez uczelnię 35 kierunków studiów I stopnia nie uruchomiliśmy

w październiku siedmiu. Dzięki przedłużeniu rekrutacji do 20 września przyjęliśmy na I rok studiów na większość wydziałów ustaloną przez Senat liczbę studentów, z wyjątkiem Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, na którym 4 rok z rzędu rozpoczęło studia znacznie mniej studentów niż planowano.

Z dużą satysfakcją stwierdzam, że mamy dużo studentów zaliczających kolejne lata studiów z wysokimi ocenami. 22 studentów i 2 doktorantów z naszej uczelni uzyskało w grudniu 2018 r. stypendium ministra nauki za wybitne osiągnięcia w roku 2018, a 38 stypendium marszałka województwa. 5 studentów i 9 doktorantów uzyskało stypendia w ramach miejskiego programu stypendialnego dla studentów i doktorantów. Podkreślić należy, że uzyskaliśmy najwięcej stypendiów ministra dla studentów ze wszystkich uczelni Lublina. Na zorganizowanym w grudniu na uczelni spotkaniu władz z najlepszymi studentami wręczyłem 186 osobom listy gratulacyjne, tzn. po jednej osobie z najwyższą średnią z każdego roku na każdym kierunku studiów, a 88 z nich (ze średnią powyżej 4,8) otrzymało również nagrody pieniężne. Po wieloletnich staraniach udało się w 2018 r. uruchomić płatne studia w języku angielskim dla obcokrajowców. Od października studiuje 3 osoby na weterynarii. Przygotowaliśmy również programy studiów i kadre dydaktyczną do realizacji 13 kierunków studiów w języku angielskim dla obcokrajowców.

Sukcesem 2018 r. jest na pewno pozyskanie 33 nowych projektów badawczych na kwotę ponad 33 mln zł. Prawdopodobnie kwota ta jest najwyższą, jaką udało się pozyskać w ciągu jednego roku z projektów badawczych w historii uczelni. Na podkreślenie zasługuje fakt, że znaleźliśmy się w grupie 30 uczelni w Polsce, które pozyskały duże, 4-letnie projekty badawcze w ramach nowego konkursu ministra nauki – Regionalna Inicjatywa Doskonałości. Z uczelni rolniczych projekt w tym konkursie pozyskał jeszcze jedynie Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu. Nasz projekt dotyczy produkcji żywności ważnej w profilaktyce chorób cywilizacyjnych, opieka na kwotę 12 mln zł i jest realizowany przez 2 wydziały: Nauk o Żywności i Biotechnologii oraz Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. Do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju

złożyliśmy w 2018 r. projekt „Zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego” na kwotę 8,4 mln zł, który został już wstępnie przyjęty i skierowany do negocjacji. Będziemy starać się o dofinansowanie wielu różnych działań związanych z usprawnieniem i unowocześnieniem zarządzania, w tym informatyzacji, a przede wszystkim o wspieranie różnych przedsięwzięć, wymagających współpracy w ramach całej uczelni.

Pod koniec 2018 r. uzyskaliśmy z Ministerstwa Nauki czek na prawie 30 mln zł w ramach obligacji skarbowych, które będą wykupywane po 2 latach i z których środki mogą być przeznaczone tylko na inwestycje. Zamierzamy je wykorzystać w znacznej części na budowę nowego ośrodka hipologii i hipoterapii na Felinie, co będzie wyróżniało naszą uczelnię spośród innych w Polsce. Mamy bowiem jedyny w Polsce kierunek studiów hipologia i jeździectwo i najlepszą kadrę naukową z tego zakresu. Ośrodek ten będzie wykorzystywany do kształcenia studentów i realizacji badań naukowych, będzie także otwarty dla mieszkańców miasta do rekreacji i terapii, co powinno zapewnić mu samofinansowanie.

Za sukces należy również uznać w pełni pozytywną akredytację w 2018 r. 11 kierunków studiów przez Polską Komisję Akredytacyjną, tzn. rolnictwa, zarządzania i inżynierii produkcji, architektury krajobrazu, agrobiznesu, biologii, ekonomii, bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony roślin i kontroli fitosanitarnej, leśnictwa, bezpieczeństwa i certyfikacji żywności oraz ochrony środowiska.

Szanowni Państwo, od stycznia 2017 r. funkcjonujemy na uczelni z nową strukturą organizacyjną w administracji. Największa reorganizacja dotyczyła Działu Nauki. Powołane zostało Centrum Nauki z nowym kierownictwem, w ramach którego funkcjonują dwa zespoły: ds. badań naukowych i ds. programów i projektów. Mijający rok potwierdził trafność tych zmian, szczególnie w odniesieniu do zespołu ds. programów i projektów, którego pracownicy udzielają daleko idącej pomocy w przygotowywaniu wniosków o nowe projekty badawcze. W konsekwencji liczba złożonych wniosków w roku 2018 była ponaddwukrotnie większa niż w roku 2016. Liczba realizowanych na uczelni projektów to bardzo ważny wskaźnik w parametryzacji jednostek oraz naliczaniu przez ministerstwo dotacji podstawowej i w różnego rodzaju rankingach. Musimy przełamać powszechną opinię w naszym środowisku, że projekty badawcze to indywidualna sprawa każdego pracownika na-

uki, a przecież jest to istotna sprawa dla całej uczelni.

Wysoką aktywność pracowników w pozyskiwaniu projektów badawczych mierzoną również liczbą składanych wniosków wpisaliśmy od 1 marca 2017 r. w kryteria awansów naukowych, poczynając od stanowiska adiunkta aż po stanowisko profesora zwyczajnego.

Bieżący rok będzie dla całego szkolnictwa wyższego rokiem wielkich transformacji. Nowa ustawa poszerza autonomię szkół wyższych i daje uczelniom samodzielność związaną z kształtowaniem ich struktury. W najbliższym czasie przygotowane zostaną plany realizacji różnych zadań ukierunkowanych na zapewnienie statusu znaczącej uczelni badawczo-dydaktycznej na forum ogólnopolskim.

W 2018 roku wprowadziliśmy od dawna obiecany indeks elektroniczny. Co prawda na początek jedynie dla studentów I roku, ale od czegoś trzeba zacząć, a za rok będzie to powszechne rozwiązanie na naszej uczelni.

W strukturze organizacyjnej Uniwersytetu chcemy zachować wydziały jako jednostki odpowiedzialne za realizację procesu dydaktycznego, pod warunkiem że do każdego wydziału będzie przypisana co najmniej jedna odrębna dyscyplina naukowa.

Problemy związane z wdrażaniem nowej ustawy były szeroko dyskutowane na Zjeździe Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych w dniach 10–11 lipca, którego gospodarzem był nasz Uniwersytet, a także na czerwcowym posiedzeniu Senatu z udziałem

Fot. Maciej Niedziółka

ministra Piotra Müllera. Wprowadzone przez resort zmiany algorytmu podziału dotacji nakładają na władze uczelni podjęcie nowych działań w jej zarządzaniu. Ważnym przedsięwzięciem w tym zakresie jest zarządzenie rektora z dnia 21 grudnia 2018 r., wprowadzające od 1 stycznia 2019 r. nowe zasady wewnętrznego finansowania. Mają one w znacznie większym stopniu, w stosunku do obecnie obowiązujących, łączyć wysokość przyznawanych przez rektora z subwencji środków na działalność poszczególnych jednostek z ich aktywnością naukową i dydaktyczną. Senat na ostatnim posiedzeniu w dniu 20 grudnia pozytywnie zaopiniował projekt ww. zarządzenia rektora w tej sprawie, przygotowany przez panią ekspert w konsultacjach z kadrą kierowniczą uczelni.

Nowa ustawa, obowiązująca od 1 października 2018 r., poszerza znacząco autonomię uczelni i pozwala każdej szkole wyższej na wybór własnej drogi. Nakłada również wiele nowych zadań na Senat i rektora. Senat uczelni do końca czerwca musi powołać 7-osobową Radę Uczelni, w której zgodnie z ustawą będą 3 osoby z zewnątrz, 3 pracowników uczelni i przewodniczący samorządu studenckiego. Wybór konkretnych osób ograniczony jest wieloma zapisami w ustawie, w związku z tym nie będzie to przedsięwzięcie łatwe.

W pierwszym półroczu 2019 r. Senat powinien przyjąć nową strategię rozwoju Uniwersytetu do roku 2030 i w latach następnych, a do końca września – nowy statut. W jednym i drugim przypadku nowa ustawa w art. 23 nakłada na rektora obowiązek przygotowania projektów dla obu tych dokumentów. W związku z tym zarządzeniem z dnia 17 października 2018 r. powołałem 11-osobowy zespół do opracowania strategii rozwoju Uniwersytetu. Natomiast na spotkaniu z Senacką Komisją ds. Statutu i Rozwoju Uczelni w dniu 8 listopada 2018 r. przekazałem moje przemy-

ślenia zawarte w 10 punktach, które powinny stanowić podstawę zapisów w nowym statucie dotyczących struktury organizacyjnej uczelni i zasad zarządzania działalnością dydaktyczną, naukowo-badawczą i kształceniem kadry. Chciałbym, aby pierwsza, wstępna prezentacja zapisów nowego statutu miała miejsce na lutym posiedzeniu Senatu.

Nowa ustawa w cytowanym już art. 23 w pkt 3 podaje, że rektor nadaje regulamin organizacyjny, który określa strukturę organizacyjną uczelni oraz podział zadań w ramach tej struktury i zasady działania administracji uczelni. W październiku i listopadzie spotkałem się z każdą radą wydziału i przedstawiłem propozycje w tej sprawie. Najogólniej ujmując, wiążą się one z przyłączeniem z dniem 1 września Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu do Wydziału Agrobiotechnologii oraz powołaniem nowego Wydziału Biologii Środowiskowej, co zapewni utrzymanie dotychczasowej liczby 6 wydziałów. Ważnym przedsięwzięciem będzie dalsza rozbudowa Centrum Nauki poprzez powołanie tam trzeciego zespołu, związanego z ewaluacją dyscyplin i nadawaniem stopni naukowych wraz z zatwierdzeniem regulaminu zarządzania środkami finansowymi na działalność naukową i trybu postępowania przy nadawaniu stopni naukowych.

Zarządzeniem rektora nr 20 z dnia 19 kwietnia 2018 wprowadzono po 12 latach nowy system zarządzania działalnością usługową w klinikach, m.in. z centralną rejestracją pacjentów. System jest tak opracowany, aby działalność usługowa klinik nie generowała kosztów dla uczelni, a była użyteczna dla mieszkańców miasta i kształcenia studentów.

W roku 2018 rozpoczęliśmy szeroko zakrojone działania związane z zarządzaniem infrastrukturą uczelni w aspekcie wprowadzanych od 1 stycznia nowych zasad wewnętrznego finansowania. Szczególną uwagę zwrócono na jednostki generujące straty. Rozwiązano więc Pracownię Poligraficzną, pozostawiając jedynie 3 osoby i niezbędny sprzęt do bieżącej obsługi w tym zakresie. Rozwiązano Centralne Laboratorium Agroekologiczne, powołując w to miejsce z mniejszym zatrudnieniem i z nowym kierownictwem Centralne Laboratorium Badawcze, które zostało przeniesione z Parku Naukowo-Technologicznego w Felinie do budynków na ulicy Głębokiej. W związku ze zmniejszającą się liczbą studentów wyłączyliśmy z użytkowania budynek zajmowany przez Wydział Inżynierii Produkcji przy ulicy Doświadczalnej 44 z przeznacze-

Fot. Maciej Niedziółka

niem do wynajmu. Podobny zamiar mamy wobec budynku przy ulicy Leszczyńskiego 58, zajmowanego przez Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu. W roku 2018 pozyskaliśmy z Urzędu Marszałkowskiego 1,5 mln zł na termomodernizację budynku Fellach na Felinie, gdzie zamierzamy zlokalizować jednostki z Wydziału Ogrodnictwa i nowego Wydziału Biologii Środowiskowej.

W 2018 r. w związku z wejściem w życie nowej ustawy decyzją Senatu z 7 września uruchomiliśmy szybką, skróconą ścieżkę awansu dla adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Pomimo stosunkowo wysokich wymagań, tzn. opublikowania w okresie ostatnich 5 lat co najmniej jednej publikacji w czasopiśmie o punktacji 30 pkt i więcej, w której kandydat jest pierwszym lub korespondencyjnym autorem, lub kierowania projektem badawczym na kwotę co najmniej 150 tys. zł, w okresie 2 miesięcy (wrzesień – listopad) awansowaliśmy ponad 80 osób. Świadczy to o tym, że nasza młoda kadra samodzielna ma duży potencjał do prowadzenia poważnych badań naukowych i publikacji tych wyników w najlepszych czasopismach o zasięgu międzynarodowym.

W roku 2018 r. otworzyliśmy szerzej wrota do przechodzenia zgodnie z nową ustawą pracowników badawczo-dydaktycznych na ścieżkę dydaktyczną. Z możliwości tej skorzystały 53 osoby. Aktualnie na dzień 2 stycznia mamy na uczelni 58 osób zatrudnionych na stanowisku profesora zwyczajnego, 41 z tytułem profesora na stanowisku profesora nadzwyczajnego, 110 dr. hab. na stanowisku profesora nadzwyczajnego, 64 dr. hab. na stanowisku adiunkta, 212 adiunktów, 76 asystentów oraz 134 osoby zatrudnione na stanowisku wykładowcy i starszego wykładowcy, w tym 5 ze stopniem dr. hab.

Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie wyróżnił w maju 2018 r. (w ramach obchodów Święta Uczelni) tytułem doktora honoris causa prof. Berndta Hoffmana z Uniwersytetu w Giessen (Niemcy). Tytułem profesora honorowego wyróżniono 3 profesorów: Zbigniewa Dobrzańskiego z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Stanisława Cebulę z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie i Jana Udałę z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

W mijającym roku na emeryturę przeszło 78 pracowników, z czego 31 to nauczyciele, w tym 13 profesorów tytularnych. Odchodzącym na emeryturę pracownikom, niezależnie

od zajmowanego na uczelni stanowiska, serdecznie dziękujemy za lata pracy dla Uniwersytetu. Dziękujemy za Państwa zaangażowanie i wkład w rozwój uczelni oraz gorąco życzymy dalszych wielu lat w zdrowiu i pomyślności.

Cieszy fakt znaczącej poprawy plonów zbóż w naszych gospodarstwach doświadczalnych. Gospodarstwo w Czesławicach uzyskało w 2018 r. ponad 7 t pszenicy z 1 ha i ponad 4 t rzepaku. Wraz z realizowaną modernizacją budynków inwentarskich powiązaną z wprowadzeniem produkcji zwierzęcej oraz zakupem potrzebnych maszyn i urządzeń nasze gospodarstwo doświadczalne rozpoczęły w 2017 r. nową drogę w kierunku tworzenia nowoczesnej bazy dydaktycznej i naukowej i po 2 latach tej działalności mają dodatni wynik finansowy.

Aby ułatwić i przyspieszyć przepływ informacji w naszym środowisku, w czym duży udział ma periodyk „Aktualności”, od 2018 r. „Aktualności” są dwumiesięcznikiem. Wychodzi rocznie 6 numerów, poprzednio był to kwartalnik.

Szanowni Państwo, z przedstawionych powyżej faktów widać wyraźnie, że w minionym 2018 r. wprowadzono znaczące zmiany w zarządzaniu i funkcjonowaniu uczelni. Do pełnego sukcesu jest jeszcze daleka droga. Dlatego też musimy kontynuować rozpoczęte prace i podjąć w tym roku także nowe wyzwania. Za najważniejsze na rok 2019 uznaję:

- Dalsze działania w zakresie dostosowania stanu zatrudnienia do aktualnej liczby studentów i prowadzonych badań.
- Przyjęcie nowych, wyższych wymagań co do pozytywnej oceny nauczycieli, szczególnie w zakresie działalności naukowo-badawczej.
- Dalsze znaczące działania w zakresie pełnej informatyzacji uczelni.
- Pełne wprowadzenie nowych zasad wewnętrznego finansowania podanych w zarządzeniu rektora z dnia 21 grudnia 2018 r.

Wykazane powyżej 4 działania są niezbędne do uzyskania statusu uczelni badawczo-dydaktycznej, czego wszyscy sobie na pewno życzymy. Zdecydują o tym bowiem nasze osiągnięcia z lat 2017–2020, które będą podstawą najbliższej ewaluacji dyscyplin. Na marginesie tylko dodam, że kategoria B w najbliższej ocenie będzie pozwalała jedynie na prowadzenie kształcenia na poziomie magisterskim, bez

żadnych uprawnień do nadawania stopni naukowych, czyli w takim przypadku będzie to de facto college.

Konieczne w związku z tym będzie opracowanie nowych wymagań w ocenie okresowej pracowników badawczo-dydaktycznych, uwzględniających nową punktację czasopism, która będzie obowiązywać od 2019 r. Realizowana polityka kadrowa w 2019 r. na naszej uczelni będzie taka sama jak w okresie ostatnich 2 lat, tzn. będziemy premiować i nagradzać tych najlepszych, a jednocześnie przenosić ze stanowisk badawczo-dydaktycznych tych, którzy z różnych powodów nie osiągają zadowalających efektów w działalności naukowo-badawczej, mierzonych publikacjami w czasopismach z listy A. Zgodnie z decyzją rektora z lutego 2018 r. – 10% nauczycieli na każdym wydziale, czyli w sumie 65 osób, które wniosły największy wkład w ostatnią ocenę parametryczną, zostało wyróżnionych w 2018 r. specjalnym dodatkiem miesięcznym w wysokości 800 zł. Potrzeba było na to wygospodarować prawie 800 tys. zł. Podobna kwota zostanie przeznaczona również w 2019 r. dla pracowników badawczo-dydaktycznych, którzy uzyskają największą liczbę punktów za publikacje w czasopismach z listy A w roku 2017 i 2018, w których są pierwszym lub korespondencyjnym autorem. Jest bowiem wielce prawdopodobne, że te publikacje wejdą do oceny odpowiednich dyscyplin w roku 2021. Z drugiej strony w roku 2018 znacząco zmniejszyliśmy liczbę pracowników badawczo-dydaktycznych, a więc tych, którzy wejdą do liczby N w roku 2021, przenosząc ich na stanowiska dydaktyczne, inżyniersko-techniczne lub administracyjne, a pewnej grupie wypowiadając także umowę o pracę. W konsekwencji tych działań liczba pracowników badawczo-dydaktycznych, którzy zgłosili swój akces do 8 dyscyplin, które będą prawdopodobnie oceniane w naszej uczelni w roku 2021, wynosiła na dzień 31 grudnia 2018 r. –

poniżej 480 osób, tzn. niecałe 70% wszystkich zatrudnionych na uczelni nauczycieli akademickich. Działania te, tzn. ograniczanie liczby pracowników badawczo-dydaktycznych, będą również kontynuowane w roku 2019.

Szczególnie ważnym przedsięwzięciem w 2019 r. będzie informatyzacja uczelni powiązana z decentralizacją wewnętrznego finansowania. Decentralizacja zarządzania finansami polegająca na przeniesieniu na poziom wydziałów i innych jednostek administracyjnych uczelni bilansowania pozyskiwanych dochodów i ponoszonych kosztów powinna być, jak to wykazano na wielu innych uczelniach, istotnym impulsem do wyzwolenia aktywności pracowników. Pozwoli bowiem w większym zakresie na premiowanie i nagradzanie tych najbardziej aktywnych, ale jednocześnie na szybszą rotację tych, którzy traktują uczelnię jako instytucję gwarantującą ubezpieczenie i różne przywileje socjalne.

Mam nadzieję, że zdecydowana większość naszej społeczności akademickiej będzie w stanie to zrozumieć – dobro ogólne, dobro uczelni musi być zawsze ponad indywidualnymi interesami. Śmiem twierdzić, że na obecnym etapie jest to de facto najważniejszy problem, który będzie miał największy wpływ na to, czy Uniwersytet nasz zajmie trwale miejsce w grupie znaczących uczelni badawczo-dydaktycznych w Polsce, do czego wszyscy dążymy.

Szanowni Państwo, kończąc to wystąpienie podsumowujące działalność uczelni w roku 2018 i wskazujące na potrzebę podjęcia nowych wyzwań, wyrażam przekonanie, że po wprowadzeniu dalszych potrzebnych zmian w zarządzaniu Uniwersytetem, odnotujemy w 2019 r. kolejne sukcesy w działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej, co przełoży się na stabilność i poprawę sytuacji finansowej uczelni i jej pozycji w różnych rankingach.

Chciałbym, aby w 2019 r. ponoszone koszty funkcjonowania uczelni po wprowadzeniu tych wszystkich wymienionych przed chwilą działań były niższe w stosunku do subwencji uzyskanej z Ministerstwa Nauki oraz przychodów z działalności badawczej i realizowanych prac zleconych. W konsekwencji czego uczelnia po raz pierwszy od 2012 r. uzyska dodatni wynik finansowy bez konieczności sprzedaży majątku trwałego (ziemi) i aby to była już tendencja trwała w dalszej przyszłości. Jeśli uda się to osiągnąć, będę to traktował jako wypełnienie mojej misji, którą przyjąłem w dniu wyboru na rektora w kwietniu 2016 r.

Dziękuję Państwu za uwagę.

Fot. Maciej Niedziółka

Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Posiedzenie Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego
w Lublinie w dniu 20 grudnia 2018 r.

Senat podjął uchwałę w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa UP w Lublinie prof. dr. hab. Andreasowi Börnerowi z Leibniz Institute of Plant Genetics and Crop Plant Research (IPK) w Gatersleben w Niemczech.

JM Rektor Z. Litwińczuk poinformował, że w listopadzie odbył spotkanie z rektorem uniwersytetu w Ghanie, i zwrócił się z pytaniem, czy UP w Lublinie mógłby kształcić rolników, zootechników i agronomów z Afryki(?). Takich specjalistów brakuje w Afryce, która chce być bardziej samowystarczalna w produkcji żywności niż obecnie.

Senat podjął uchwałę w sprawie:

- utworzenia studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku animal sciences and dairy production prowadzonych w języku angielskim;
- utworzenia studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku sztuka ogrodowa i aranżacje roślinne;
- likwidacji specjalności na kierunku zootechnika;
- wstrzymania naboru i likwidacji stacjonarnych i niestacjonarnych studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku chłodnictwo, klimatyzacja i technologie zintegrowane;
- wstrzymania naboru i likwidacji stacjonarnych studiów pierwszego stopnia na kierunku inżynieria bezpieczeństwa;
- uchylenia uchwały nr 52/2017–2018 Senatu UP w Lublinie z dnia 24 maja 2018 r. w sprawie zasad i trybu przyjmowania kandydatów na pierwszy rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich w UP w Lublinie w roku akademickim 2019/2020;
- określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na pierwszy rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich w UP w Lublinie w roku akademickim 2019/2020;
- uchylenia uchwały nr 66/2016–2017 Senatu UP w Lublinie z dnia 26 maja 2017 r. w sprawie zasad przyjmowania na studia laureatów oraz finalistów olimpiad i konkursów stopnia centralnego w UP w Lublinie na lata 2018/2019, 2019/2020 oraz 2020/2021;
- zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów w UP w Lublinie na lata 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023, obejmującą zasady przyjęcia na uczelnie laureatów oraz finalistów 23 różnych olimpiad i konkursów;
- zmiany uchwały nr 13/2016–2017 Senatu UP w Lublinie w sprawie określenia zasad punktowej oceny naukowych osiągnięć osób ubiegających się o stanowisko profesora zwyczajnego, profesora nadzwyczajnego oraz adiunkta w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie i minimalnych wymagań, jakie osoby te muszą spełnić;
- zmiany składu Komisji Oceniającej Uczelni oraz Odwoławczej Komisji Oceniającej Uczelni na kadencję 2016–2020;
- uchylenia uchwały 53/2010–2011 Senatu UP w Lublinie z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie zasad i trybu gospodarowania środkami własnymi w UP;
- zatwierdzenia prowizorium budżetowego na 2019 r.

Senat pozytywnie zaopiniował projekt zarządzenia rektora dotyczącego optymalizacji zarządzania finansami uczelni.

Senat poparł wniosek w sprawie zatrudnienia prof. dr hab. Renaty Urban-Chmiel na stanowisku profesora zwyczajnego.

Senat poparł wniosek w sprawie zatrudnienia prof. dr hab. Brygidy Ślaskiej na stanowisku profesora zwyczajnego.

Senat poparł wnioski o:

- awansowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego dr hab. Sylwii Andruszczak i dr hab. Beaty Król;
- zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego dr. hab. Andrzeja Jakubczaka i dr. hab. Piotra Skąleckiego;
- awansowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego dr hab. Beaty Zimowskiej i dr hab. Krystyny Piotrowskiej-Weryszko.
- zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego dr. hab. Arkadiusza Matwiczuka i dr. hab. Stanisława Rudego.

Senat podjął uchwałę w sprawie zmian organizacyjnych na:

- Wydziale Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki;
- Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu;
- Wydziale Inżynierii Produkcji.

JM Rektor Z. Litwińczuk poinformował członków Senatu, że proces przypisywania nauczycieli akademickich do dyscyplin dobiegł końca. Nastąpiło dość znaczące przesunięcie z grupy pracowników badawczo-dydaktycznych do grupy pracowników dydaktycznych. W okresie ostatnich dwóch miesięcy dotyczyło to około 50 osób. Warto zaznaczyć, że grupę pracowników dydaktycznych powiększyły 4 osoby ze stopniem doktora habilitowanego. Obecnie pewne jest, że na uczelni będzie ocenianych 8 dyscyplin. W dziedzinie nauk rolniczych 4 dyscypliny; do dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo przypisało się 126 pracowników, do technologii żywności i żywienia – 71, do weterynarii – 108, do zootechniki i rybactwa – 69. W dziedzinie nauk technicznych do dyscypliny inżynieria mechaniczna przypisało się 26 pracowników, inżynieria środowiska – 30, w dziedzinie nauk społecznych, do dyscypliny ekonomia i finanse przypisało się 18 osób, a nauki biologiczne 32.

Posiedzenie Senatu w dniu 25 stycznia 2019 r.

JM Rektor Zygmunt Litwińczuk wręczył dokumenty stwierdzające:

- zatrudnienie na stanowisku profesora zwyczajnego prof. dr hab. Renaty Urban-Chmiel i prof. dr hab. Brygidy Ślaskiej;
- zatrudnienie pracowników na stanowisku profesora nadzwyczajnego: z Wydziału Agrobiotechnologii dr hab. Sylwii Andruszczak, dr hab. Beaty Król; z Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki dr. hab. Andrzeja Jakubczaka, dr. hab. Piotra Skąleckiego; z Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu dr hab. Beaty Zimowskiej, dr hab. Krystyny Piotrowskiej-Weryszko; z Wydziału Inżynierii Produkcji dr. hab. Arkadiusza Matwiczuka, dr. hab. Stanisława Rudego.

Senat podjął uchwałę w sprawie nadania godności honorowego profesora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie prof. dr. hab. Tomaszowi Janowskiemu z UWM w Olsztynie.

Senat poparł wniosek w sprawie zatrudnienia prof. dr. hab. Eugeniusza R. Greli na stanowisku profesora.

Senat podjął uchwałę w sprawie:

- udoskonalenia kierunkowych efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku zootechnika;
- zmiany składu Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich;
- zmiany składu Rady Bibliotecznej.

STYCZEŃ**3 stycznia**

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w spotkaniu noworocznym połączone z wręczeniem Lubelskiej Nagrody Naukowej im. Profesora Edmunda Prosta za rok 2018 oraz Odznaczenia Honorowego „Zasłużony dla Lubelskiego Środowiska Naukowego”, które odbyło się w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego.

7 stycznia

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w wernisżu wystawy „Od narodzenia do zmartwychwstania” w Centrum Spotkania Kultur, zorganizowanej przez prezesa LPEC SA.

24 stycznia

Rektor Z. Litwińczuk wziął udział w koncercie „Wieczór kolęd wschodniostowiańskich”, który odbył się w Centrum Kongresowym UP.

27 stycznia

Chór Akademicki UP zdobył nagrodę grand prix XXIV Ogólnopolskiego Festiwalu kolęd w Puławach, a Zespół Pieśni i Tańca „Jawor” I miejsce w kategorii zespołów wokalnoinstrumentalnych.

30 stycznia

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w seminarium nt. „Praca i rozwój w branży rolniczej”, które odbyło się w Starostwie Powiatowym w Lublinie. Pracownicy UP w Lublinie (dr Renata Reszka-Dyrka, dr hab. Robert Gruszecki, dr hab. Jolanta Król, prof. nadzw., dr hab. Małgorzata Karwowska, prof. nadzw. oraz dr Grażyna Zawisła) wygłosili wykłady w module: Studia podyplomowe w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie jako element aktywizacji osób bezrobotnych. Każdy z prelegentów przygotował wypowiedź ukierunkowaną na możliwości zatrudnienia po ukończeniu studiów podyplomowych w UP w Lublinie.

Prorektor Z. Grądzki jako pełnomocnik rektora Z. Litwińczuka podpisał porozumienie pomiędzy Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie a Asseco Data System SA w Gdyni. Porozumienie ma na celu promowanie współpracy między środowiskiem naukowym a biznesem.

LUTY**1–2 lutego**

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w wydaniu Cavaliada Tour 2019, jedynym w Europie Centralnej halowym cyklu zawodów w skokach przez przeszkody autoryzowanym przez Międzynarodową Federację Jeździecką. Wydarzenie odbyło się na terenie Targów Lublin.

6 lutego

Prorektor Z. Grądzki otworzył Galę Eksportu w Centrum Kongresowym UP w Lublinie, podczas której spotkali się przedsiębiorcy, samorządowcy, przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych zainteresowanych rozwojem sprzedaży zagranicznej.

7–8 lutego

Rektor Z. Litwińczuk i prorektor A. Waśko wzięli udział w Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych, która odbyła się w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu.

15 lutego

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w jubileuszu 15-lecia Związku Hodowców Bydła Białogrzbietego, które odbyło się w Piątnicy pod Łomżą.

Prorektor A. Waśko oraz kierownik Uczelnianego Centrum dr R. Magdziak uczestniczyli w Akademii Innowacji dla Uczelni 2020, która odbyła się w Sound Garden Hotel w Warszawie. Mówiono o praktycznych aspektach wykorzystania środków w programie POWER 3.5 oraz dobrych praktykach związanych ze skuteczną realizacją projektów informatycznych na uczelniach.

18 lutego

Prorektor A. Waśko wziął udział w debacie Narodowego Kongresu Nauki FORUM „Statuty uczelni a Ustawa 2.0”, która odbyła się na Politechnice Łódzkiej. Debata otworzyła cykl spotkań w ramach NKN FORUM.

19 lutego

Prorektor Z. Grądzki uczestniczył w konferencji w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Tematem spotkania powoływanie i funkcjonowanie szkół doktorskich; dyscypliny naukowe w uczelniach przyrodniczych i rolniczych oraz stan wdrożenia Ustawy 2.0 przez uczelnie; statut uczelni.

20 lutego

Prorektor Z. Grądzki i rektor Państwowej Akademii Zooweterynarii w Charkowie prof. Dmytro Baranovskyi podpisali umowę o współpracy pomiędzy UP w Lublinie a PAZ z siedzibą w Charkowie. Współpraca pomiędzy uczelniami obejmuje działalność naukowo-badawczą oraz dydaktyczną.

28 lutego

Rektor Z. Litwińczuk wziął udział w jubileuszu 100-lecia powstania PKO Bank Polski, który odbył się w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie.

NOWO
MIANOWANI
PROFESOROWIE

Tomasz Mieczan

Prof. dr hab. Tomasz Mieczan stopień naukowy doktora nauk biologicznych uzyskał w 2003 r. na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (tytuł rozprawy: „Zooperyfiton płytkiego litoralu różnych typów troficznych jezior Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego”), zaś stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie biologii, specjalność hydrobiologia, otrzymał na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w 2011 r. (tytuł osiągnięcia naukowego: „Pierwotniaki różnych typów torfowisk: występowanie, struktura oraz znaczenie w mikrobiologicznej sieci troficznej”). Decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 9 lipca 2018 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nauk biologicznych. Od początku kariery naukowej główne zainteresowania badawcze profesora obejmują zagadnienia dotyczące biologii, ekologii i ekofizjologii mikroorganizmów wodnych. Do jego najważniejszych osiągnięć naukowych należy zaliczyć:

- poznanie funkcjonowania pętli mikrobiologicznej w ekosystemach jeziornych i torfowiskowych z uwzględnieniem mechanizmów kontroli *bottom-up* i *top-down*;
- wykazanie, że eutrofizacja siedlisk hydrogenicznych powoduje destabilizację sieci troficznych, przy czym bardziej dynamiczna odpowiedź w zespołach mikroorganizmów zachodzi na torfowiskach mszarnych;

- poznanie mechanizmów ekskrecji mineralnych form azotu i fosforu przez pierwotniaki;
- wykazanie po raz pierwszy w literaturze międzynarodowej sezonowej zmienności poziomu stabilnych izotopów w poszczególnych komponentach mikrobiologicznej sieci troficznej oraz opisanie sezonowej dynamiki zmian preferencji pokarmowych *Hyalosphenia papilio*;
- prowadzenie pionierskich badań nad biogeografią mikroorganizmów środowisk polarnych, w tym środowisk lodowcowych.

Jego dorobek naukowy obejmuje łącznie 144 pozycje, w tym 97 prac oryginalnych, 10 monografii lub rozdziałów w monografiach, 5 publikacji popularnonaukowych, 15 ekspertyz oraz 39 komunikatów naukowych. W czasopiśmie z listy Journal Citation Report (JCR) ukazało się jego 56 prac oryginalnych, zaś indeks Hirscha publikacji profesora wynosi 11. Profesor Mieczan odbył staże w krajowych i zagranicznych ośrodkach naukowych, m.in. w: Stacji Hydrobiologicznej Centrum Badań Ekologicznych PAN, Zakładzie Hydrobiologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Stacji Antarktycznej „Arctowski” (Szetlandy Południowe, Antarktyka), Machu Picchu Research Station – Peru, Antartica oraz Carlini Base (Ex-Jubany) – Argentine Antarctic Institute.

Profesor wypromował jednego doktoranta i jest promotorem naukowym w kolejnym przewodzie doktorskim. Ponadto wypromował ponad 60 magistrów, inżynierów i licencjatów. Był recenzentem w 5 postępowaniach habilitacyjnych oraz 4 przewodach doktorskich. Był także recenzentem kilkudziesięciu oryginalnych prac naukowych w uznanych czasopiśmie międzynarodowych ze współczynnikami wpływu IF oraz projektów badawczych finansowanych przez MNiSW (program IUVENTUS Plus), NCN oraz kilku projektów międzynarodowych. Profesor kilkakrotnie otrzymywał nagrody Rektora UP w Lublinie za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną, zaś w roku 2012 otrzymał nagrodę Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego za opiekę naukową nad najlepszymi pracami magisterskimi z zakresu hydrobiologii.

Fot. Zespół Multimedialny Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Profesor był kierownikiem 3 projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki lub Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Był także kierownikiem dwóch projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W kolejnych trzech projektach był wykonawcą, w tym w pionierskim projekcie pt. „Metagenomiczna, strukturalna i funkcjonalna charakterystyka mikrobiocenoz środowisk lodowcowych”, który obejmował badania wirusów, bakterii i pierwotniaków w obszarach polarnych (morska Antarktyka).

Prof. Tomasz Mieczan aktywnie uczestniczy w pracach organizacyjnych, zarówno w macierzystej uczelni, jak i poza nią. Jest kie-

rownikiem Katedry Hydrobiologii i Ochrony Ekosystemów UP w Lublinie, członkiem Wydziałowej Komisji ds. Nauki i Komercjalizacji Badań, członkiem Komisji Oceniającej Uczelni, członkiem Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, członkiem Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Stypendiów dla Wybitnych Młodych Naukowców w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (panel nauki przyrodnicze), ekspertem Narodowego Programu Foresight Polska 2020, członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego oraz przewodniczącym lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego.

Mariusz Florek

Prof. dr hab. inż. Mariusz Florek ukończył studia wyższe w 1993 r. na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej w Lublinie, uzyskując tytuł magistra inżyniera zootechniki. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych (dyscyplina – zootechnika, specjalność – ocena surowców zwierzęcych) uzyskał na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej w Lublinie w 2000 r., a dysertacja oraz przebieg obrony doktorskiej zostały wyróżnione nagrodą JM Rektora. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia, specjalność technologia mięsa, otrzymał na Wydziale Technologii Żywności Uniwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie w 2010 r. na podstawie dorobku naukowego, organizacyjnego i dydaktycznego oraz rozprawy pt. „Wpływ wybranych czynników na wartość rzeźną cieląt, właściwości fizykochemiczne mięsa i jego wartość odżywczą”. Postanowieniem z dnia 28 września 2018 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał mu tytuł naukowy profesora nauk rolniczych.

Swoją pracę zawodową profesor rozpoczął w 1992 r., będąc jeszcze studentem. Pracując nieprzerwanie w Katedrze Towaroznawstwa i Przetwórstwa Surowców Zwierzęcych, awansował kolejno na stanowisko asystenta (1995 r.), adiunkta (2001 r.) i profesora nadzwyczajnego UP (2017 r.). Dorobek naukowy profesora obejmuje łącznie 265 publikacji, w tym 150 stanowią prace oryginalne, 17 – monografie lub rozdziały w monografiach, 11 – artykuły popularnonaukowe, 6 – raporty

i inne opracowania, 81 – komunikaty naukowe. W czasopiśmie indeksowanych w bazie JCR opublikował 45 prac oryginalnych i przeglądowych. Profesor jest autorem lub współautorem 2 podręczników uczelnianych i 2 ogólnopolskich podręczników akademickich. Zrecenzował blisko 80 oryginalnych prac, w tym 40 dla czasopism indeksowanych przez JCR oraz 2 projekty badawcze finansowane przez NCBR.

Główne zainteresowania naukowe profesora były początkowo skoncentrowane wokół takich problemów badawczych, jak genetyczne i środowiskowe uwarunkowania wartości rzeźnej i właściwości fizykochemicznych mięsa różnych gatunków zwierząt; przydatność systemu EUROP do oceny wartości rzeźnej i jakości mięsa trzody chlewnej i bydła różnych kategorii; uwarunkowania wydajności i składu chemicznego mleka krów i kóz z uwzględnieniem polimorfizmu białek; uwarunkowania wartości odżywczej i przydatności technologicznej mięsa wołowego i cielęcego. W ostatnich latach profesor zajmował się problematyką związaną z wpływem czynników przyżyciowych (genetycznych i pozagenetycznych) i poubojowych na wartość rzeźną bydła i jakość kulinarnego mięsa wołowego; jakością mięsa jagnięcego pozyskanego w cyklu całorocznym; uwarunkowaniami jakości ryb z krajowej akwakultury i mięsa zwierząt wolno żyjących oraz towaroznawczą oceną produktów żywnościowych pochodzenia zwierzęcego.

Profesor uczestniczył jako wykonawca w realizacji 10 projektów badawczych finan-

sowanych przez KBN, MNiSW, MRiRW, NCBiR i Europejski Fundusz rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, jak również był kierownikiem zespołu badawczego w projekcie rozwojowym „Jagnię z Lubelszczyzny” oraz kierownikiem podzadania w projekcie Biostrateg/Konkurs II „Kierunki wykorzystania oraz ochrona zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich w warunkach zrównoważonego rozwoju”. Brał udział w opracowaniu regionalnego Programu rozwoju chowu i hodowli bydła mięsnego i produkcji wołowiny kulinarnej w województwie lubelskim „Lubelska wołowina”.

Jest promotorem 2 zakończonych przewodów doktorskich. Wykonał 4 recenzje rozpraw habilitacyjnych i 4 recenzje rozpraw doktorskich, był dwukrotnie powołany na członka komisji habilitacyjnych, jak również wykonał 2 recenzje wydawnicze monografii stanowiących podstawę postępowania na stopień doktora habilitowanego. Wypromował 138 dyplomantów (77 magistrów, 40 inżynierów i 21 licencjatów).

Profesor aktywnie uczestniczy w pracach organizacyjnych macierzystej uczelni. Był organizatorem i pierwszym kierownikiem studiów podyplomowych „analitka i bezpieczeństwo żywności” (aktualnie „analitka, bezpieczeństwo i certyfikacja żywności”). Jest przewodniczącym Komisji ds. Oceny Nauczycieli Akademickich na macierzystym Wydziale Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. Jest liderem Rady Programowej ds. kierunku bezpieczeństwo żywności i bezpieczeństwo i certyfikacja żywności oraz członkiem rad programowych ds. kierunku zootechnika i kierunku dietetyka, jak również członkiem Senackiej Komisji Dyscyplinarnej dla Doktorantów. Pełnił obowiązki redaktora czasopisma *Annales UMCS sec. EE Zootechnica*, a po zmianie jego tytułu jest redaktorem naczelnym czasopisma *Journal of Animal Science, Biology and Bioeconomy*, wydawanego przez Wydawnictwo UP w Lublinie.

Za swoją działalność naukową i dydaktyczną prof. Mariusz Florek otrzymał wiele wyróżnień i nagród, w tym Medal Komisji Edukacji Narodowej, Srebrny Medal za Długoletnią Służbę, dyplomy uznania Rektora AR i UP w Lublinie, nagrody indywidualne i zespołowe różnych stopni Rektora AR i UP w Lublinie. Profesor należy do Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności i Lubelskiego Towarzystwa Naukowego.

Zapomniane warzywa

Topinambur – słonecznik
bulwiasty (*Helianthus
tuberosus* L.)

Kolejnym warzywem powracającym na nasze stoły jest topinambur. Ze względu na duże podobieństwo jego części nadziemnej do słonecznika nazywany też słonecznikiem bulwiastym.

Topinambur pochodzi z Ameryki Północnej. W Europie uprawiany był od XVII w., a w Polsce od 1730 r., głównie na ograniczonej skale – jako warzywo ogrodowe, nie zaś na polach. Na przełomie XVIII i XIX w. stracił na znaczeniu, gdyż został wyparty przez ziemniaki. Później wykorzystywany był głównie jako roślina pastewna, choć okresowo zyskiwał na znaczeniu, np. podczas II wojny światowej. Współcześnie bulwy topinamburu traktowane są jako dość ekskluzywne i rzadko spotykane warzywo.

Słonecznik bulwiasty jest rośliną dnia krótkiego, dorastającą do 4 m. Łodygę ma wzniesioną, na przekroju prawie okrągłą, o średnicy do 3 cm. Na końcach podziemnych rozłogów tworzą się bulwy wielkości ziemniaka, o wypukłych oczkach i zróżnicowanym kształcie: owalnym, wrzecionowatym, maczugowatym. Skórka jest gładka lub z brodawkami, biała, żółta lub czerwona, miąższ biały. Duże liście są owalnosercowate, szorstkie, na brzegach ząbkowane, osadzone na długich ogonkach. Kwiatostany zebrane są w koszyczki o średnicy 4–8 cm, znajdują się na szczycie łodygi i na końcach górnych rozgałęzień. Jest to roślina owadopylna. Owocem jest drobna niełupka. Część naziemną, zebraną w październiku można wykorzystać w żywieniu zwierząt – do przygotowania kiszzonek. Natomiast w żywieniu człowieka oraz w przemyśle stosuje się część podziemną rośliny. Bulwy zbiera się późną jesienią, przed nastaniem mrozów, za pomocą maszyn do kopania ziemniaków. Najlepiej przechowują się w temperaturze 0–2°C.

Topinambur obecnie uprawiany jest raczej amatorsko. Nie ma większych wymagań co do klimatu. Jego bulwy wytrzymują temperaturę do -40°C i bardzo dobrze zimują w glebie. Najlepiej rośnie i plonuje na glebach średnio zwięzłych, przewiewnych, zasobnych w składniki pokarmowe i wodę. Przedplonem dla topinamburu mogą być wszystkie rośliny uprawne. Na tym samym stanowisku może być uprawiany przez 3–4 lata. Wymaga starannej i głębokiej uprawy roli. Nawożenie, podobne jak w uprawie ziemniaków, ustala się w zależności od zasobności gleby i przedplonu. Bulwy topinamburu o masie 40–60 g sadi się jesienią lub wczesną wiosną na głębokość 10–15 cm w rozstawie rzędów 0,7–1,0 m, a w rzędzie 50–60 cm. Kiełkują już w temperaturze gleby $4-5^{\circ}\text{C}$. Z zabiegów pielęgnacyjnych topinambur wymaga bronowania i pielenia. Roślina ta łatwo się rozprzestrzenia i dziczeje, dlatego często jest uznawana za gatunek inwazyjny.

Wartość odżywcza topinamburu jest podobna do wartości odżywczej większości roślin z grupy okopowych. Bulwy zawierają 20–32% suchej masy, w tym największy udział stanowią węglowodany (13–23%, głównie inulina 12–20%) i białko (1–4%, zawiera aminokwasy egzogenne, m.in. treoninę i tryptofan), zasobne są także w witaminę C (4 mg/100 g) oraz składniki mineralne (głównie wapń i potas). Są dobrym źródłem żelaza, dlatego też powinny być stosowane w odżywianiu osób cierpiących na anemię. Sok z bulw stosuje się w leczeniu chorób jelita grubego, w hemoroidach, zapaleniu spojówek, powiek i skóry oraz w leczeniu łuszczycy, owrzodzeń oraz oparzeń. Istnieje również możliwość zastosowania słonecznika bulwiastego w diecie w przypadkach fenylketonurii (brak fenylalaniny i tyrozyny w składzie aminokwasowym białka tej rośliny). Dzięki zawartości wielocukru – inuliny topinambur jest cenny w diecie diabetyków z uwagi na możliwość obniżenia insulinooporności. Ponadto inulina wykazuje zdolność wzmacniania układu odpornościowego i obniżania poziomu cholesterolu.

W Europie Zachodniej słonecznik bulwiasty uważany jest za bardzo smaczne, soczyste warzywo, delikatne, słodkawe, smakiem przypominające karczochy lub szparagi. Bulwy tego gatunku są spożywane po uprzednim ugotowaniu, parowaniu, pieczeniu, blanszowaniu, moczeniu w rozcieńczonych kwasach organicznych lub smażeniu, a także surowe, pokrojone w plastry lub szatkowane, jako dodatek do sałatek. We Włoszech i Francji używa

się ich do zup. Robi się z nich delikatne frytki i chipsy. Polecane są także w marynacie oraz zapiekane z serem cheddar. Mogą być również konserwowane i marynowane z dodatkiem cebuli lub czosnku, mogą być też kiszzone. W cukiernictwie dodanie mączki z bulw do ciasta przedłuża jego świeżość. Badania wykazują, że spożywanie produktów z dodatkiem mączki z tej rośliny wpływa pozytywnie na metabolizm lipidów w organizmie.

Inulina, będąca podstawowym składnikiem suchej masy bulw, znalazła szerokie zastosowanie w przemyśle spożywczym ze względu na swoje właściwości fizykochemiczne. Ma słodki smak oraz wykazuje właściwości żelujące. Po wymieszaniu z wodą tworzy gęstą, kremową teksturę, nadającą produktom spożywczym gładkość i łagodny smak. Dzięki swoim właściwościom tłuszczopodobnym stosowana jest jako zamiennik tłuszczu w wielu produktach spożywczych, np. ciastkach czy czekoladzie. W przemyśle mleczarskim może być wykorzystywana w produkcji napojów fermentowanych, serów twarogowych, serów topionych, koktajli mlecznych, produktów masłopodobnych oraz lodów. Obecność inuliny i jej pochodnych (fruktooligosacharydów) w bulwach *Helianthus tuberosus* przyczynia się do wzrostu korzystnych dla organizmu człowieka bakterii probiotycznych (*Bifidobacterium*, *Lactobacillus*), hamujących wzrost bakterii chorobotwórczych, takich jak *Clostridium*, *Fusobacterium* czy też Gram-dodatnich paciorkowców.

W ostatnich latach słonecznik bulwiasty zwraca uwagę naukowców jako roślina użytkowa o możliwym szerokim znaczeniu. Gatunek jest ceniony ze względu na duży potencjał produkcyjny biomasy zielonej oraz z powodu jadalnych bulw, wartościowych zwłaszcza w diecie cukrzycowej. Poszczególne części rośliny znajdują wielorakie zastosowanie, a rozwój technologii wskazuje na coraz lepsze możliwości wykorzystania uzyskiwanych plonów.

Tekst i fot. Monika Michalak-Majewska

O topinamburze pisaliśmy także w Aktualnościach 2(78) 2016 w artykule „Niewykorzystane możliwości słonecznika bulwiastego”

Nominacje ■ Habilitacje ■ Doktoraty

Nadane stopnie naukowe doktora habilitowanego

Wydział Inżynierii Produkcji

- **dr inż. Jacek Andrzej Wasilewski** na podstawie monografii pt. „Wpływ FAME na wybrane parametry eksploatacyjne silników stosowanych w ciągnikach rolniczych wyposażonych w klasyczną aparaturę paliwową”
Recenzenci: prof. dr hab. inż. Kazimierz Lejda, Polit. Rzeszowska; dr hab. inż. Adam Koniuszy, ZUT w Szczecinie; dr hab. inż. Artur Kraszkiewicz, UP w Lublinie
21 września 2018 r.
- **dr inż. Magdalena Kachel** na podstawie monografii pt. „Wpływ nanokolloidów metali na wybrane parametry jakości

nasion, roślin i oleju z rzepaku jarego”

Recenzenci: prof. dr hab. inż. Krzysztof Jankowski, UWM w Olsztynie; dr hab. inż. Mirosław Mleczek, UP w Poznaniu; dr hab. inż. Jacek Mazur, UP w Lublinie
16 listopada 2018 r.

- **dr Stanisław Rudy** na podstawie monografii pt. „Wpływ warunków suszenia czosnku na kinetykę i energochłonność procesu oraz właściwości suszu”
Recenzenci: prof. dr hab. inż. Agnieszka Kaleta, SGGW w Warszawie; dr hab. inż. Dorota Konopacka, Inst. Ogrod. w Skierniewicach; dr hab. inż. Dariusz Góral, UP w Lublinie
16 listopada 2018 r.

Nadane stopnie naukowe doktora

Wydział Agrobiotechnologii

- **mgr inż. Ali Hulail Noaema** „Skuteczność nawożenia dolistnego kilku odmian ziemniaka (*Solanum tuberosum* L.) w warunkach Polski południowo-wschodniej”
Promotor: prof. dr hab. Barbara Sawicka
Promotor pomocniczy: dr Anna Kiełtyka-Dadasiewicz
27 czerwca 2018 r.
- **mgr inż. Karolina Ligia Dudziak** „Analiza ekspresji wybranych genów kodujących enzymy antyoksydacyjne oraz kinazy MAP w warunkach stresu suszy w liniach substytucyjnych pszenicy zwyczajnej”
Promotor: prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk
Promotor pomocniczy: dr Michał Nowak
27 czerwca 2018 r.
- **mgr inż. Dariusz Daniłkiewicz** „Wpływ sposobu uprawy roli i metody regulacji zachwaszczenia na plonowanie i zachwaszczenie pszenicy orkisz”
Promotor: prof. dr hab. Marian Wesotowski
24 października 2018 r.
- **mgr inż. Dorota Kluk** „Elementy oceny i metody ograniczania ryzyka środowiskowego związanego z działalnością przemysłu naftowego”
Promotor: prof. dr hab. Elżbieta Bielińska
24 października 2018 r.

Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu

- **mgr Weronika Haratym** „Mikromorfologia i anatomia struktur wydzielniczych wybranych gatunków roślin leczniczych”
Promotor: prof. dr hab. Elżbieta Weryszko-Chmielewska
Promotor pomocniczy: dr hab. Agata Konarska
22 czerwca 2018 r.

Wydział Inżynierii Produkcji

- **mgr inż. Ewa Polańczyk** „Wspomaganie efektywności optymalizowanej produkcji pieczarek”
Promotor: dr hab. inż. Katarzyna Szwedziak, prof. nadzw. Polit. Opolskiej
Promotor pomocniczy: dr Andrzej Bochniak
12 lipca 2018 r.
- **mgr inż. Kamil Depo** „Efektywność nakładów materiałowo-energetycznych a kierunek produkcji i wielkość gospodarstw rodzinnych”
Promotor: dr hab. inż. Sławomir Kocira
Promotor pomocniczy: dr inż. Norbert Leszczyński
21 września 2018 r.
- **mgr inż. Aneta Zamtyńska-Kowal** „Kształtowanie właściwości fizykochemicznych ciast drożdżowych pod wpływem dodatku mąk bezglutenowych oraz substancji słodzących”
Promotor: prof. dr hab. inż. Elżbieta Kusińska
21 września 2018 r.
- **mgr inż. Magdalena Kręcisz** „Charakterystyka warunków wytwarzania i właściwości ekstrudowanych bezglutenowych kaszek bityskawicznych”
Promotor: dr hab. inż. Agnieszka Wójtowicz
Promotor pomocniczy: dr hab. nauk farm. Anna Oniszcuk
21 września 2018 r.

Wydział Nauk o Żywności i Biotechnologii

- **mgr inż. Ewelina Zielińska** „Właściwości białek i peptydów z wybranych gatunków owadów jadalnych”.
Promotor: prof. dr hab. Barbara Baraniak
Promotor pomocniczy: dr Monika Karaś
24 października 2018 r.

Dyplomy doktorskie i medale

Uroczystość wręczenia Medali za Długoletnią Służbę oraz promocji doktorskich odbyła się na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie 1 grudnia 2018 r.

Kilkudziesięciu pracowników naszej uczelni odebrało medale, a 35 osób otrzymało tytuł doktora.

Rektor Zygmunt Litwińczuk w imieniu głowy państwa wręczał odznaczenia państwowe, a prorektor Zbigniew Grądzki przedstawiał osoby, które zostały nimi wyróżnione.

Złoty Medal za Długoletnią Służbę otrzymali: Teresa Irena Mitura, Lech Stefan Szafrański, Danuta Kazimiera Urban; Srebrny Medal za Długoletnią Służbę: Urszula Sylwia Bronowicka-Mielniczuk, Ewa Dorota Jabłońska-Ryś, Barbara Teresa Kołodziej, Alina Kowalczyk-Juśko, Agnieszka Joanna Kubik-Komar, Maria Antonina Miczyńska-Kowalska, Jacek Mielniczuk, Małgorzata Szczepanik; Brązowy Medal za Długoletnią Służbę: Tomasz Zdzisław Czernecki, Marta Ewa Dec, Agata Iwona Drabik, Barbara Futa, Dorota Gawęda, Natalia Urszula Grodzieńska, Elżbieta Harasim, Barbara Agnieszka Hawryluk-Nowak, Agnieszka Dorota Jamiolkowska, Paweł Rafał Janulewicz, Agnieszka Marek, Monika Michalak-Majewska, Sylwia Magdalena Okoń, Marzena Izabela Parzymies, Ewelina Pyzik, Renata Beata Reszka-Dyrka, Aneta Sławińska, Bartosz Grzegorz Sołowiej, Małgorzata Anna Sosnowska, Ernest Robert Stawiarz, Agnieszka Sumacz-Magdziak, Dominik Tomasz Sz wajgier, Przemysław Artur Tkaczyk, Jacek Tomasz Wawrzykowski.

Promocje doktorskie były poprzedzone słubowaniem, które złożył każdy z doktorów.

Dyplomy doktora otrzymali z Wydziału Agrobiotechnologii: Robert Pełka, Dorota Kluk, Łukasz Chudzik, Karolina Ligia Dudziak, Bar-

bara Misztal-Majewska, Dorota Aneta Tomaszewska-Krojańska, Dariusz Daniłkiewicz; z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej – Krzysztof Puk, Natalia Walczak, Aleksandra Trościańczyk, Magdalena Gołyńska, Grzegorz Marcin Tymicki, Dariusz Józef Wolski, Adam Aleksander Żurek; z Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki: Magdalena Maria Dobrowolska, Agnieszka Dorota Kaliniak, Weronika Aleksandra Maślanko, Katarzyna Ewa Kwiatkowska, Ewelina Agnieszka Bator, Magdalena Marta Surdyka; z Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu: Anna Jeżak, Sylwia Monika Łukawska-Sudoł, Michał Koter, Natalia Barbara Kot, Weronika Haratym; z Wydziału Inżynierii Produkcji: Grzegorz Andrzej Tatar, Łukasz Paweł Bolibok, Kamil Grzegorz Depo, Paweł Artur Kluza, Aneta Zamłyńska-Kowal, Beata Zaklika, Małgorzata Baryła-Paśnik, Ewa Dorota Polańczyk, Szymon Gabriel Ignaciuk; z Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii: Ewelina Zielińska.

Dyplomy za wyróżniającą się rozprawę doktorską otrzymali: Krzysztof Puk (WMW), Ewelina Agnieszka Bator (WBNoZiB), Weronika Aleksandra Maślanko (WBNoZiB), Anna Jeżak (WOiAK). W imieniu nowo wypromowanych doktorów głos zabrał dr Paweł Artur Kluza z Wydziału Inżynierii Produkcji.

Red.

Fot. Maciej Niedziółka

Najlepsi studenci nagrodzeni

Na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie 13 grudnia 2018 r. już po raz trzeci odbyła się uroczystość wręczenia listów gratulacyjnych studentom, którzy osiągnęli najwyższą średnią ocen na poszczególnych latach i kierunkach studiów w roku akademickim 2017–2018.

Od lewej: prodzikan WMW Iwona Puzio, Maria Rutka, rektor Zygmunt Litwińczuk, Ewelina Jabłońska, Agnieszka Sikora
Fot. Maciej Niedziółka

Uroczystość otworzyła prorektor ds. studenckich i dydaktyki prof. dr hab. Halina Buczkowska, witając rektora Zygmunta Litwińczuka, władze dziekańskie, nauczycieli, a przede wszystkim wyróżnionych studentów.

Jego Magnificencja nagrodił w tym roku ze wszystkich wydziałów 186 studentów listami gratulacyjnymi jako wyraz uznania dla nich za najlepsze wyniki w nauce. Z tego 88 osób ze średnią ocen powyżej 4,80, a na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej ze średnią ocen powyżej 4,50 zostało wyróżnionych nagrodą pieniężną w wysokości 200 zł. Rektor skierował listy pochwalne także do rodziców najlepszych studentów, życząc, aby kolejne lata przyniosły im dalszą satysfakcję i dumę z osiągnięć ich dzieci. Wyróżnionym studentom życzył dalszego zapału do nauki i wytrwałości w osiągnięciu zamierzonych celów. Do gratulacji i życzeń pod adresem studentów i ich rodziców dołączyła się prorektor Buczkowska.

W imieniu wyróżnionych studentów głos zabrał Mateusz Jarmuł – student kierunku leśnictwo z Wydziału Agrobiotechnologii, który już po raz trzeci otrzymał list gratulacyjny z rąk Jego Magnificencji. W swoim wystąpieniu podziękował za wznowienie tradycji wręczenia listów gratulacyjnych najlepszym stu-

dentom, za docenienie przez władze uczelni wysiłku studentów i zapewnił o dalszej wytrwałej pracy i dążeniu do zdobywania wiedzy i godnym reprezentowaniu Uniwersytetu.

Uroczystość została upamiętniona na wspólnych zdjęciach wyróżnionych studentów z rektorem i władzami dziekańskimi.

Wydział Agrobiotechnologii

- Agrobiznes – Marcin Winiarski, Alicja Ważna, Aneta Kramarewicz, Katarzyna Blicharska, Wojciech Blicharski.
- Bioinżynieria – Oliwia Łopatniuk, Joanna Piskorska, Weronika Tokajuk, Magdalena Cieplak, Kamil Drabik, Michał Możejko.
- Ekonomia – Patrycja Antyborzec, Michał Woźniak.
- Gospodarka przestrzenna – Aleksandra Ren, Damian Zalewski, Julia Wójcik, Klaudia Oszust, Joanna Zygarlicka, Karolina Skubisz, Ilona Woźniak, Magdalena Wudarska.
- Inżynieria środowiska – Paweł Roczeń, Anna Wiąckiewicz, Sebastian Kuśmierz, Albert Kowalik, Paweł Kobuszynski.
- Leśnictwo – Wojciech Błaszczak, Jakub Mitura, Mateusz Jarmuł, Szymon Wójtowicz, Dorota Warzybok, Jakub Ortowski.
- Rolnictwo – Natalia Grzesińska, Łukasz Kozian, Kinga Brzyszczyk, Emilia Dziewicz, Tomasz Biatek, Kamil Bryła, Piotr Mazur, Beata Żyśko, Jacek Wójcik.
- Towaroznawstwo – Dominika Skorek, Karolina Szewczak, Karolina Filipek, Malwina Piłus.
- Turystyka i rekreacja – Anna Mazurek, Karolina Lewandowska, Klaudia Nowosad, Paulina Gumieniak, Anna Lipska-Nowosadzka.

Wydział Medycyny Weterynaryjnej

- Weterynaria – Maria Rutka, Ewelina Jabtońska, Agnieszka Sikora, Kinga Stepień, Konrad Poteć.

Wydział Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki

- Bezpieczeństwo i higiena pracy – Dżesika Greta Stankiewicz, Patrycja Korzeniowska, Angelika Anna Kubic, Patrycja Justyna Bicka, Justyna Paulina Sławęcka, Magdalena Wolińska, Emil Korecki, Katarzyna Dąbrowska.
- Bezpieczeństwo i certyfikacja żywności – Amanda Biskupska, Agata Romaniuk.
- Bezpieczeństwo żywności – Agata Satowska, Paulina Zemla, Sylwia Jańczuk.
- Behawiorystyka zwierząt – Julia Kral, Wiktoria Janicka, Konrad Bazewicz, Weronika Beata Garbarz, Kamila Janicka, Daria Maria Jaskólska, Aleksandra Kotodziejska, Iza Teresa Mataśka, Anna Maria Sawicka, Dagna Darina Ziomek, Aga Adrianna Żarczyńska, Patrycja Magdalena Masier, Magdalena Anna Bajdo, Anna Jakubic, Weronika Kapczyńska.
- Biologia – Dorota Reut, Kinga Natalia Kułaga, Aneta Strzelczyk, Lidia Lejmanowicz, Sebastian Karczmarczyk, Tomasz Piotr Wodyk, Aleksandra Sulińska.
- Hipologia i jeździectwo – Darya Rakhuba, Karolina Agata Mucha, Marta Cecylia Dybczyńska, Kaja Czarnecka, Sylwia Agnieszka Kuśmierz.
- Ochrona środowiska – Justyna Kinga Kulczycka, Sonia Jadwiga Pustelny, Renata Kulpa, Sylwia Emilia Adamczyk, Paweł Karnat.
- Zootechnika – Dominika Małgorzata Olesiak, Julia Stefania Fabjanowska, Jagoda Paulina Truszkowska, Ewelina Gruba, Sylwester Szymon Walczak, Krystian Mariusz Strojny.

Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu

- Architektura krajobrazu – Alicja Kruk, Ilona Malesa, Michalina Zawadzak, Katarzyna Grabarz, Katarzyna Iśtok, Anna Skarżycza, Lidia Różniewicz.
- Ochrona roślin i kontrola fitosanitarna – Łukasz Kaca.
- Ogrodnictwo – Paweł Frańczak, Grzegorz Jastrzębski, Justyna Wywiórka, Wojciech Sokotowski, Anna Kuczyńska, Paula Maliszewicz, Emilia Misztal, Justyna Babiracka, Katarzyna Tchórzewska.

- Zielarstwo i terapie roślinne – Julia Kozaczko, Anna Krajewska, Antonina Pieluszczak, Agnieszka Walasek, Jan Kuźma, Karolina Gołębska, Małgorzata Czopik, Małgorzata Ewert-Manikowska.

Wydział Inżynierii Produkcji

- Chłódnictwo, klimatyzacja i technologie zintegrowane – Krzysztof Sidor.
- Ekoenergetyka – Aleksandra Misztal.
- Geodezja i kartografia – Dominika Binięda, Michał Maciąg, Klaudia Mazur, Magdalena Ozonek, Sebastian Wilk.
- Inżynieria bezpieczeństwa – Oliwia Matyska.
- Inżynieria chemiczna i procesowa – Piotr Stefaniak, Dominika Nizio, Aleksandra Suska, Magdalena Syta.
- Inżynieria przemysłu spożywczego – Monika Mamczarz, Karolina Niewola.
- Inżynieria rolnicza i leśna – Piotr Duma.
- Technika rolnicza i leśna – Krzysztof Stefaniak.
- Transport – Liudmyla Bandura.
- Transport i logistyka – Karolina Ćwil, Paulina Żytak, Agnieszka Budzyńska, Damian Wójcik, Paulina Bożek.
- Zarządzanie i inżynieria produkcji – Justyna Jaśkowska, Emilia Osmólska, Krystyna Bubczyk, Olga Jurek, Wojciech Gurbisz, Tomasz Lizinkiewicz, Tomasz Adamek, Maria Mrozek.

Wydział Nauk o Żywności i Biotechnologii

- Biotechnologia – Agnieszka Szablińska, Natalia Mirosław, Wiktoria Gąsior, Łukasz Wawryniuk, Oleksandr Kholiavskiy.
- Dietetyka – Paulina Magdziak, Magdalena Piwowarska, Kinga Szydłowska, Kornelia Tworzydłak, Joanna Toporowska, Lidia Wąsik, Justyna Ufnal, Joanna Wójcik, Katarzyna Kosior.
- Gastronomia i sztuka kulinarna – Milena Ścibura, Magda Jędruszczak, Magdalena Chwiątkowska, Monika Włodarczyk, Marek Rosochacki, Beata Michalska.
- Technologia żywności i żywienie człowieka – Małgorzata Trochimiak, Agnieszka Brzozowska, Dorota Sikora, Martyna Koroluk, Dominika Stasiuk.

Anna Woźniak

Dział Organizacji Studiów

Dofinansowanie w projektach i konkursach

W październiku 2018 r. weszła w życie nowa ustawa o szkolnictwie wyższym, tzw. konstytucja dla nauki. Ustawa uzależnia możliwości uczelni od wyników ewaluacji badań naukowych (tzw. parametryzacji). W ewaluacji prowadzonej za lata 2017–2020 obowiązywać będzie skala 5 ocen (A+, A, B+, B, C). Ewaluacji podlegać będą nie jak dotąd wydziały uczelni, ale działalność naukowa uczelni prowadzona w dyscyplinach. Bardzo duży wpływ na wynik ewaluacji będzie miało kryterium drugie, czyli efekty finansowe badań naukowych i prac rozwojowych. W tym kryterium oceniane będą projekty badawcze, komercjalizacja oraz inne prace naukowe realizowane na zlecenie podmiotów spoza sektora szkolnictwa wyższego i nauki. W świetle kryterium finansowego rok 2018 był bardzo pomyślny dla naszej uczelni. Staraniem wielu pracowników Uniwersytetu w 2018 r. zostały pozytywnie ocenione i przyjęte do dofinansowania 33 projekty o łącznej wartości niemal 34 000 000 zł.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozytywnie oceniło i dofinansowało 6 projektów naszego Uniwersytetu o łącznej wartości 14 489 688. Na podkreślenie zasługuje fakt, że wśród dofinansowanych projektów jest pierwszy w historii uczelni projekt badawczy, który uzyskał niemalże 12 000 000 na badania naukowe. Projekt pt. „Systemy produkcji i pakowania żywności zapewniające zachowanie jej bioaktywnych składników ważnych w profilaktyce chorób cywilizacyjnych” został opracowany i jest realizowany przez pracowników Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii oraz Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. Kierownikiem projektu jest dr hab. Joanna Stadnik, prof. UP. Celem projektu jest intensywny rozwój potencjału badawczego Uniwersytetu w dyscyplinie technologia żywności i żywienia poprzez prowadzenie innowacyjnych prac badawczych dotyczących systemów produkcji, przetwarzania i pakowania żywności. Projekt został złożony w ramach programu „Regionalna inicjatywa doskonałości”.

Z Narodowego Centrum Nauki pracownicy naukowi pozyskali 7 projektów o łącznej wartości 2 306 005 zł. Warto zauważyć wzrost

aktywności w pozyskiwaniu grantów przez młodych pracowników naukowych Uniwersytetu. W ramach dofinansowanych projektów z NCN aż trzech asystentów uzyskało granty w konkursie Preludium, przeznaczonym dla osób rozpoczynających karierę naukową. Ponadto NCN sfinansuje badania dr hab. inż. Katarzyny Ognik, która w ramach konkursu Opus 14 na Wydziale Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, w konsorcjum z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, będzie realizowała projekt „Antyoksydacyjne i immunostymulujące oddziaływanie zróżnicowanych poziomów i wzajemnego stosunku lizyny, argininy i metioniny w mieszkankach dla indyków rzeźnych”. Kwota przyznanych środków dla Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie wynosi 474 518 zł. Wsparcie na działalność badawczą z NCN uzyskali także: dr Izabela Joško, która w ramach konkursu Sonata 13 będzie na Wydziale Agrobiotechnologii realizowała projekt „Molekularne i biochemiczne mechanizmy regulujące transport nanocząstek miedzi oraz ich wpływ na wzrost, rozwój i plonowanie roślin jęczmienia jarego” (1 210 360 zł); dr Siemowit Muszyński z Wydziału Inżynierii Produkcji w konkursie Miniatura 2 uzyskał finansowanie badania pilotażowego „Nanocząstki miedzi jako czynnik żywieniowy modyfikujący wytrzymałość mechaniczną kości – charakterystyka zmian struktury i metabolizmu tkanki kostnej w modelu szczurzym” (44 000 zł); dr Beata Łebkowska-Wieruszewska z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej otrzymała finansowanie badań wstępnych „Wpływ ostropestu plamistego (*Sylibum marianum*) na profil antyoksydacyjno-oksydacyjny oraz mineralny u kozy domowej w ciąży i okresie okołoporodowym” (49 327 zł).

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w mijającym roku wydało 5 pozytywnych decyzji o dofinansowaniu naszych projektów o łącznej wartości 11 781 163. Wśród projektów znalazł się „Zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie”, w ramach którego powstają m.in. nowe kierunki studiów: biokosmetologia oraz global manager in agrobusiness, a także nowa specjalność: horse usage. W ciągu czterech lat

przeszkolimy ponad dwa tysiące studentów z języka angielskiego, metodyki, wyszukiwania i prezentowania informacji naukowej, AutoCAD, MS Office, aktywnego poszukiwania ofert pracy, innowacyjnych metod tworzenia CV i listów motywacyjnych. Aż 130 studentów kierunków weterynaria i biokosmetologia będzie mogło odbyć płatne staże zawodowe. Kadra dydaktyczna Uniwersytetu weźmie udział w szkoleniach z zakresu: innowacyjnych narzędzi edukacyjnych i technik pracy z grupą, neuronauki w dydaktyce, statystyki, cyfrowego zarządzania procesem dydaktycznym, wykorzystania multimediów w efektywnym prowadzeniu zajęć dydaktycznych oraz prowadzenia dydaktyki w języku obcym. Kadra kierownicza i kadra administracyjna również zostaną objęte szerokim pakietem szkoleń, dotyczących m.in. zarządzania strategicznego i projektowania strategii, podejmowania decyzji oraz delegowania uprawnień i odpowiedzialności oraz szeregiem innych szkoleń specjalistycznych i studiów podyplomowych dedykowanych poszczególnym działom administracji. Ważnym elementem projektu jest również zabezpieczenie środków finansowych na pierwszy etap informatyzacji uczelni. Zostanie wykonany portal edukacyjny, system e-learningu, system wspomagający prace Biura Karier i Więzi z Absolwentami, system do decentralizacji finansów uczelni.

W minionym roku pracownicy Uniwersytetu intensywnie pracowali nad pozyskaniem środków na umiędzynarodowienie. Wynikiem prac jest pozyskanie trzech projektów z Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej o łącznej wartości 926 815. Te projekty pozwolą na stworzenie efektywnych narzędzi do pozyskiwania przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie zagranicznych kandydatów na studia m.in. poprzez udział w międzynarodowych targach edukacyjnych w krajach, w których do tej pory nie był obecny (Turcja, Białoruś, Uzbekistan). Pozwoli to określić nowe rynki rekrutacyjne na studia prowadzone w językach obcych. Dzięki tym funduszom zostaną także podniesione kompetencje kadry dydaktycznej i naukowej oraz administracyjnej w zakresie języka angielskiego. Prowadzone będą również działania związane z przygotowaniem organizacyjnym Uniwersytetu do przyjęcia studentów i kadry z zagranicy poprzez przygotowanie materiałów drukowanych oraz opracowanie systemu anglojęzycznego oznakowania budynków i pomieszczeń. Ze środków NAWA będzie sfinansowana IX Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna

„Environmental Engineering, Photogrammetry, Geoinformatics – Modern Technologies and Development Perspectives”, która odbędzie się w Lublinie w dniach 18–20 września 2019 r. Partnerami Uniwersytetu przy organizacji konferencji są: Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Uniwersytet Opolski, Politechnika Lwowska (Ukraina), Instituto Politecnico de Beja (Portugalia), Hochschule für Technik Stuttgart (Niemcy), Universitatea Tehnică a Moldovei (Mołdawia).

Najwięcej projektów otrzymało dofinansowanie z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Było ich aż 10, o łącznej wartości 1 858 900 zł. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego dofinansowanie otrzymał jeden projekt inwestycyjny „Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynku Uniwersytetu Przyrodniczego zlokalizowanego przy ulicy Doświadczalnej 50A w Lublinie”. Wartość inwestycji wynosi 2 452 247. Natomiast pracownicy naukowcy Wydziału Inżynierii Produkcji uzyskali dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska na dwa projekty o łącznej wartości 20 000 zł.

Serdecznie gratulujemy sukcesu wszystkim osobom zaangażowanym w pozyskiwanie środków zewnętrznych zarówno na rozwój badań naukowych, jak i całego Uniwersytetu. Jednocześnie zapraszamy do kontaktu z pracownikami Centrum Nauki w sprawie pozyskiwania kolejnych grantów.

*Izabela Czaja-Banasiak
Centrum Nauki*

Fot. Szwajgier

Regionalna Inicjatywa Doskonałości

Projekt „Systemy produkcji i pakowania żywności zapewniające zachowanie jej bioaktywnych składników ważnych w profilaktyce chorób cywilizacyjnych” złożony przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie uzyskał finansowanie w pilotażowym konkursie w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Regionalna Inicjatywa Doskonałości”.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Projekt będzie realizowany od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2022 r., a jego łączna wartość wynosi 11 927 330 zł.

Wniosek o finansowanie projektu został opracowany przez Pracowników Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii oraz Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki pod kierunkiem dr hab. Joanny Stadnik, prof. UP, przy wsparciu mgr Izabeli Czai-Banasiak kierownik Centrum Nauki UP w Lublinie.

Celem projektu jest intensywny rozwój potencjału badawczego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w dyscyplinie technologii żywności i żywienia poprzez prowadzenie innowacyjnych prac badawczych dotyczących systemów produkcji, przetwarzania i pakowania żywności zapewniających zachowanie jej bioaktywnych składników ważnych w profilaktyce chorób cywilizacyjnych, których wyniki będą publikowane w czasopismach naukowych ujętych w wiodących, indeksowanych, międzynarodowych bazach o największym zasięgu oraz monografiach naukowych publikowanych w renomowanych wydawnictwach.

Szczegółowe cele projektu zakładają m.in.: zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności podmiotów gospodarczych województwa lubelskiego, w tym rolników i małych przedsiębiorstw branży rolno-spożywczej, poprzez wykorzystanie nowatorskich rozwiązań technologicznych opracowanych w ramach projektu.

Osiągnięcie celów projektu zaplanowano w ramach realizacji siedmiu ściśle powiązanych ze sobą zadań.

1. Technologie produkcji i przetwarzania mleka o podwyższonej zawartości składników bioaktywnych lub

obniżających nadwrażliwość pokarmową
Kierownik – dr hab. Aneta Brodziak,
prof. UP

2. Optymalizacja metod zachowania substancji biologicznie czynnych w projektowanym kulinarnym mięsie wołowym i cielęcym
Kierownik – dr hab. inż. Piotr Domaradzki, prof. UP
3. Badania nad innowacyjnymi produktami mięsnymi o obniżonej zawartości azotanów wytwarzanymi w oparciu o surowiec pozyskiwany z tuczników pochodzących z różnych systemów utrzymania
Kierownik – dr hab. inż. Karolina Wójciak, prof. UP
4. Optymalizacja parametrów produkcji, pozyskania, przechowywania oraz przetwarzania produktów lokalnej akwakultury, miodów oraz jaj w celu zachowania substancji bioaktywnych
Kierownik – dr hab. inż. Piotr Skąlecki, prof. UP
5. Surowce i produkty roślinne oraz grzybowe jako źródło substancji bioaktywnych
Kierownik – dr hab. Małgorzata Materska, prof. UP
6. Niekonwencjonalne metody utrwalania i pakowania surowców oraz produktów żywnościowych
Kierownik – dr Monika Sachadyn-Król
7. Analiza w warunkach *in vitro* aktywności biologicznej produktów pochodzenia grzybowego, roślinnego i zwierzęcego
Kierownik – dr hab. Magdalena Polak-Berecka, prof. UP

Joanna Stadnik, kierownik projektu

Franciszek Bolesław Kucharek – życiorys lasem pisany

Na 58. Zjeździe Polskiego Towarzystwa Leśnego, który obradował 4 września 1958 r. w Międzyzdrojach, godność członka honorowego PTL, jako wyraz najwyższego uznania i czci za zasługi dla gospodarki leśnej i ochrony przyrody, nadano mgr. inż. Franciszkowi Bolesławowi Kucharkowi.

Franciszek Bolesław Kucharek urodził się 29 września 1898 r. we wsi Borowisko, należącej do gromady Czarnca, koło Włoszczowy na Kielecczyźnie. Tam spędził dzieciństwo. Uczęszczał do szkół w Pułtusku i w Siedlcach, gdzie w 1921 r. uzyskał maturę. Jako uczeń był harcerzem z funkcją drużynowego „Wodniaków”, a następnie żołnierzem Wojska Polskiego. Brał udział w kampanii wojennej 1919–1920 r., w której walcząc z nawałą bolszewicką był parokrotnie ranny oraz otrzymał Krzyż Srebrny Orderu Virtuti Militari za odwagę i wyjątkowe męstwo na polach bitewnych.

Po I wojnie studiował na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, uzyskując w 1924 r. dyplom inżyniera leśnika.

Pracę zawodową rozpoczął w 1925 r. w Nadleśnictwie Łomża, na Kurpiach. Był nadleśniczym w Nadleśnictwie Kolno w latach 1926–1932, a następnie do 1937 r. w Czarnej Wsi (obecnie Czarna Białostocka). Od 1937 r. do września 1939 r. pracował na stanowisku kierownika Oddziału Hodowli i Ochrony Lasu w Dyrekcji Lasów Państwowych w Siedlcach. W czasie okupacji pracował w majątku rolnym Hałasy, należącym do Zarządu Dóbr Międzyrzec Podlaski, a następnie na stanowisku leśniczego w lasach prywatnych w Milanowie koło Parczewa. W tym czasie współpracował z konspiracyjnym ruchem ludowym i wywiadem Armii Krajowej Okręgu Lubelskiego, używał ps. „Igła”. Szczególnie bliskie kontakty w pracy konspiracyjnej utrzymywał z ks. mgr. kan. Michałem Słowikowskim ps. „Miotła” – duszpasterzem (kapelanem) Obwodu AK Lubartów, które przetrwały się w przyjaźni na długie lata. Spotykali się później w Nałęczowie, Lublinie i Czemiernikach. Należy dodać, że ks. kan. (major WP) Michał Słowikowski, późniejszy prałat – scholastyk

Kapituły Katedralnej w Lublinie, a także proboszcz parafii pw. św. Mikołaja przy ul. Krzywej, urodził się 29 września 1898 r., a więc w tym samym dniu, co Franciszek B. Kucharek. Obaj też ukończyli studia w tym samym roku, tylko każdy na innej uczelni.

W sierpniu 1944 r. Franciszek B. Kucharek zgłosił się do pracy w DLP w Siedlcach. Był tam zastępcą dyrektora, a następnie w latach 1946–1951 kierownikiem Biura Organizacji i Inspekcji. W okresie rządów ministra leśnictwa Bolesława Podedwornego (1947–1953), kiedy usuwano z wyższych stanowisk fachowców leśników, był w latach 1951–1953 zatrudniony jako referent w Rejonie Lasów Państwowych w Ostrowi Mazowieckiej.

Degradacja spowodowana była stosowaniem zasady „eliminowania z kadr elementów hamujących postęp marszu ku socjalizmowi, przesiąkniętych bezdusznym biurokratyzmem”. Czystka wśród personelu administracyjnego lasów państwowych trwała do 1954 r., tj. do zmiany na stanowisku ministra leśnictwa. Wtedy ministra Podedwornego zastąpił Jan Dąb-Kocioł, były minister rolnictwa i reform rolnych, a Franciszek B. Kucharek został naczelnikiem Wydziału Zagospodarowania Lasu w Okręgowym Zarządzie Lasów Państwowych w Siedlcach i na tym stanowisku pracował do 1963 r. Następnie był inspektorem przy dyrektorze Naczelnego Zarządu Lasów Państwowych w Warszawie, aż do przejścia na emeryturę w 1966 r. Ponieważ jego wiedza fachowa i doświadczenie były bardzo przydatne w praktyce, został ponownie zatrudniony i w latach 1968–69 pełnił obowiązki inspektora do specjalnych poruczeń w dyspozycji naczelnego dyrektora Lasów Państwowych.

Wyróżniał się jako wybitny specjalista hodowli lasu, który łączył umiejętnie teorię z praktyką dla poszanowania praw przyrody. Współpracował z naukowcami. Włożył wiele pracy w zalesianie nieużytków i dążył do oparcia gospodarki leśnej na podstawach siedliskowych. Sprzeciwiał się wprowadzaniu obcych gatunków, np. sosny Banksa (*Pinus Banksiana Lamb.*) i dębu czerwonego (*Quercus rubra Fern.*), twierdząc, że introdukcja obcych ga-

Franciszek Bolesław Kucharek (1898–1982).

Dąb k. Czemiernik, punkt spotkań
leśników AK.
Fot. ks. J. Poddębniak (1959)

tunków nie służy środowisku naturalnemu i zawsze przynosi więcej szkód niż pożytków. Zastąpił się jako inicjator i organizator wielu szkoleń zawodowych dla leśników oraz doświadczeń nad uprawą topoli. Był członkiem Komisji do Uznawania Wyłączonych Drzewostanów Nasiennych (1960 i 1963), konsultantem i recenzentem kolejnych wydań „Zasad hodowli lasu” (1953, 1969). Okresowo wykładał na SGGW w Warszawie propedeutykę leśnictwa. Od początku powojennej działalności był aktywnym członkiem PTL i uczestniczył w pracach kilku komisji problemowych dotyczących zagospodarowania lasu, a także w pracach sekcji naukowej działającej przy Oddziale PTL w Siedlcach. Okresowo był również członkiem Zarządu Głównego PTL.

Odnaczony był m.in. Orderem Virtuti Militari V klasy, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Honorową PTL i wieloma innymi odznaczeniami oraz został wyróżniony specjalnym listem dziękczynnym przez ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Romana Gesinga – pierwszego po wojnie leśnika na tym stanowisku (1961–70).

Mgr inż. Franciszek Bolesław Kucharek – zasłużony leśnik i człowiek wielkiego serca – zmarł 18 listopada 1982 r. w Pruszkowie pod Warszawą, przeżywszy 84 lata. Pochowany został na Cmentarzu Komunalnym Wólka Węglowa w Warszawie, na Żoliborzu.

Lucjan Cimek

Perspektywy i możliwości pracy w zawodzie dietetyka

W dniach 18 i 19 stycznia br. na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii odbyły się spotkania informacyjne dotyczące perspektyw i możliwości pracy w zawodzie dietetyka. Dr inż. Krzysztof Tambor (wykładowca SGGW) i mgr Aldona Kopczyńska (dietetyk) – przedstawiciele firmy Dobry Dietetyk – w interesujący dla studentów sposób przedstawili zagadnienia, które mogą istotnie zwiększyć ich świadomość w zakresie obecnej sytuacji i kierunku zachodzących zmian w branży dietetycznej.

Fot. Maciej Niedziółka

Spotkania były inspiracją do rozważań nad problemami, z jakimi musi zmierzyć się dietetyk stawiający pierwsze kroki na rynku usług dietetycznych. Zastanawiano się nad niezbędną wiedzą, jaką musi posiadać osoba otwierająca własny gabinet, nie tylko merytoryczną z zakresu poradnictwa żywieniowego i dietetycznego, ale również dotyczącą kwestii prawnych i marketingowych. W szczególności zastanawiano się nad optymalną lokalizacją poradni, jej reklamą, zastosowaniem się do aktualnych wymogów prawnych w zakresie ochrony danych osobowych, a także nad znaczeniem właściwego doboru wyposażenia i oprogramowania do układania diet. Poruszono też kwestie podstawowych błędów, jakie popełnia dietetyk na początku swojej drogi zawodowej.

Obydwa wydarzenia były zorganizowane przez dr inż. Monikę Michalak-Majewską (Zakład Technologii Owoców, Warzyw i Grzybów) oraz Biuro Karier Studenckich i Więzi z Absolwentami. Spotkania cieszyły się zainteresowaniem studentów, szczególnie ostatnich lat studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku dietetyka, dały szansę zwiększenia świadomości w planowaniu własnej ścieżki rozwoju.

Monika Michalak-Majewska

W 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości CZ. 1

Profesorowie Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie – uczestnicy walk o wolność i niepodległość

Nasza uczelnia należy chyba do nielicznych w kraju, których kadre profesorską w okresie tuż po zakończeniu II wojny światowej tworzyli w większości naukowcy o bogatej przeszłości związanej z walkami o wolność i niepodległość Polski, niektórzy z nich na rzecz naszej Ojczyzny działali jeszcze w początkach XX w. Z dużą dozą prawdopodobieństwa można twierdzić, iż ponad 80% męskiej części naszej kadry profesorskiej odznaczyło się właśnie taką działalnością. W tamtych czasach kształceniem studentów zajmowali się głównie mężczyźni, a więc można powiedzieć, iż taką przeszłością wyróżniała się prawie cała kadra nauczająca.

W moim przekonaniu to olbrzymie zaangażowanie kadry nauczającej w działalność niepodległościową wynikało z faktu, iż w pierwszym dziesięcioleciu funkcjonowania wydziałów o charakterze rolniczym UMCS, a następnie WSR większość naszej kadry dydaktycznej wywodziła się z ziemiaństwa, część kadry miała pochodzenie chłopskie, niektórzy, chociaż nie należeli do tych grup społecznych, wychowywali się w warunkach wiejskich. To właśnie w tych społecznościach działalność niepodległościowa była niezwykle ceniona i honorowana.

Wśród polskiej inteligencji okresu międzywojennego zaszczytem i osobistym sukcesem było ukończenie tzw. podchorążówki, a następnie uzyskanie – drogą normalnego kształcenia – awansu aż do stopnia rotmistrza (kapitana).

W środowisku wiejskim, od dawna i do dzisiaj, powszechny jest kult munduru wojskowego, zwłaszcza oficerskiego, którego namiastką jest paradny mundur strażacki. Umundurowani członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej uświetniają wszystkie uroczystości państwowe obchodzone na obszarze gminy i wszystkie ważniejsze uroczystości kościelne, zwłaszcza bożonarodzeniowe i wielkanocne, a także uroczystości rodzinne, jak śluby, rocznice urodzin itp., umundurowani strażacy odprowadzają także swoich kolegów na wieczną wartę.

Wśród profesury kierunków rolniczych UMCS, a później WSR, kilku wybitnych naukowców było równocześnie wspaniałymi działaczami niepodległościowymi. Pokróćce – z uwagi na szczupłość miejsca – przedstawię ich sylwetki. Charakteryzując postaci profesorów żołnierzy, pragnę tym samym utrwalić je w historii uczelni i regionu lubelskiego i za tę działalność złożyć należny im hołd. W krótkich biogramach opisuję działalność niepodległościową czy wojenną profesorów, ich udział w wojnie obronnej 1939 r. oraz podziemną walkę z niemieckim okupantem, wspominać także o ich osiągnięciach naukowych i dydaktyczno-wychowawczych.

1. Bojownicy o wolność i niepodległość Polski działający w pierwszym trzydziestolecu ubiegłego wieku

Kilku naszych wybitnych uczonych, organizatorów Wydziału Rolnego i Weterynaryjnego w ramach UMCS, działalnością niepodległościową wyróżniło się już w początkach XX w. Do najbardziej zasłużonych należeli:

Prof. dr dr h.c. Stanisław Bac senior (1887–1970) – czł. rzecz. PAN i czł. prezy-

Przepustka dla prof. Stanisława Baca na przejazd służbowy po terenach objętych działaniami wojennymi podczas organizacji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (dokument udostępniony przez prof. Stanisława Baca juniora)

dium PAN. W pierwszych dwóch dziesiątkach lat ubiegłego stulecia współorganizator, a następnie komendant główny Drużyn Bartoszo- wych (w latach 1912–1914), znaczącej forma- cji wojskowej południowych ziem polskich, zrzeszającej młodą inteligencję pochodzenia wiejskiego (do grupy tej należały także Dru- żyny Podhalańskie, organizowane w wyższych partiach Karpat i na Podkarpaciu przez inż. Andrzeja Galicę, górala z pochodzenia, absol- wenta Politechniki Wiedeńskiej). Tuż przed wybuchem pierwszej wojny światowej Dru- żyny zrzeszały ok. 7000 młodych chłopców i dziewczyn, w tym studentów uczelni lwow- skich i krakowskich. Dalsze losy dowodzo- nych przez Stanisława Baca Drużyn Bartoszo- wych związane były z Legionem Wschodnim, któremu zostały podporządkowane Drużyny, a sam ich komendant wszedł w skład dowódz- twa tegoż Legionu.

Po kolejnej reorganizacji (21 września 1915 r.) walczył w szeregach 3 Pułku Pie- choty, podporządkowanemu z kolei II Bryga- dzie Legionów. Pod koniec wojny – a dokład- niej w 1918 r. – związał się z kierowaną przez kpt. Czesława Mączyńskiego tajną organizacją wojskową pod nazwą Polskie Kadry Wojsko- we, których celem było werbowanie Polaków z armii zaborców na oficerów do przyszłej ar- mii polskiej; już wtedy inżynier dyplomowa- ny Stanisław Bac był głównym organizatorem PKW w Kongresówce. W listopadzie 1918 r. stanął u boku kpt. Czesława Mączyńskie- go – wówczas naczelnego komendanta obro- ny Lwowa; komendant powierzył mu bardzo ważną funkcję – szefa sztabu i referenta ds. uzbrojenia. Podobną funkcję, to znaczy refe- renta ds. uzbrojenia, pełnił również podczas wojny polsko-bolszewickiej. Za czyny wojen- ne podczas walk niepodległościowych otrzy- mał Krzyż Walecznych i Medal Niepodległo- ści, wręczone mu osobiście przez marszałka Józefa Piłsudskiego oraz Krzyż Obrony Lwo- wa z kolejnym numerem 4. Wojnę ukończył w stopniu kapitana.

W czasie II wojny światowej współpracował z AK i BCh. Działał w powiecie puławskim. Odegrał wówczas istotną rolę w ochronie ma- jątku Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach przed wywozem do Rzeszy, a podczas działań wo- jennych w okolicach Puław gasił pożary w tym Instytucie, w czym pomagał mu syn, później- szy profesor Stanisław Bac junior.

Profesor Bac senior to wybitny uczony, meliorant i agrometeorolog, współorganiza- tor wydziałów rolniczych UMCS oraz Poli-

techniki i Uniwersytetu we Wrocławiu, dok- tor honoris causa obecnego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, jego imie- niem nazwano jedną z sal wykładowych tegoż uniwersytetu.

Prof. dr Lucjan Kaznowski (1890–1955) – czł. PAU i PAN, czł. tajnej organiza- cji patriotycznej PPS Korporacja (1911–1916), uczestnik wojny 1920 r., walczył w formacjach Lubelskiego Ochotniczego Dywizjonu Jazdy (1920–1921), uczestnik ruchu oporu w czasie II wojny światowej, za tę działalność dwukrot- nie aresztowany i ciężko pobity przez gestapo, spektakularnie zwolniony, by mógł prowadzić badania nad rośliną kauczukodajną kok-sagiz, umożliwiającą otrzymywanie z niej kauczuku, bardzo potrzebnego Niemcom podczas wojny. Wybitny hodowca roślin uprawnych, wyhodo- wał ponad 40 odmian tychże roślin, organiza- tor i kierownik Katedry Hodowli Roślin i Na- siennictwa na ówczesnym Wydziale Rolnym UMCS, jego imieniem nazwano aulę w „sta- rej” Agrotechnice.

Prof. dr Zenon Wierzchowski (1888–1981) – legionista, w formacjach legiono- wych walczył w latach 1914–1916 na froncie, a następnie służył w Departamencie Woj- skowym Naczelnego Komitetu Narodowe- go (1916–1918). W 1936 r. odznaczony Krzy- żem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta. Za działalność konspiracyjną w czasie II woj- ny światowej więziony przez gestapo na Zam- ku w Lublinie, w latach 1944–1945 więziony w obozach koncentracyjnych na Majdanku, we Flossenburgu, Litomierzycach i Gross-Ro- sen. Bardzo ceniony biochemik, pionier ba- dań nad alkaloidami oraz metod oznaczania karotenów w roślinach uprawnych, organi- zator i wieloletni kierownik Katedry Chemii Ogólnej.

Prof. dr Zdzisław Zabielski (1885–1974) – przed 1914 r. członek tajnych organizacji wolnościowych i młodzieżowych, podczas I wojny światowej członek Polskiej Organi- zacji Pomocy Ofiarom Wojny, z polecenia Ko- misji Hodowlanej Centralnego Towarzystwa Rolniczego opiekun stad zarodowych bydła i owiec, ewakuowanych w tym czasie z Pol- ski w miejsca bezpieczne (takim miejscem była wówczas Rosja). Wybitny hodowca zwie- rząt gospodarskich, organizator i wielolet- ni kierownik Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt.

Prof. dr dr h.c. Stefan Lewicki (1890–1975) – w latach szkolnych w Ostrogu (Ukra- ina) i podczas studiów w Kijowie członek taj- nych organizacji wolnościowych; ochotnik

Prof. dr dr h.c. Stefan Lewicki

pierwszych polskich formacji wojskowych na Ukrainie (1918 r.). Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wybitny uczony, hodowca roślin uprawnych, główny organizator i jeden z pierwszych dziekanów Wydz. Rolnego UMCS i WSR, organizator i wieloletni kierownik Katedry Szczegółowej Uprawy Roślin, jego pamięci poświęcono salę wykładową w gmachu „starej” Agrotechniki.

Płk prof. dr Franciszek Klepaczek (1891–1965) – służbę wojskową rozpoczął jako lekarz weterynarii w Pułku Kozaków Dońskich (1917–1919), tam też awansował do stopnia majora, po czym powrócił do kraju i jako lekarz pracował na różnych stanowiskach w Wojsku Polskim (1919–1931), m.in. był ordynatorem, wykładowcą i demonstratorem w Centrum Wyszkożenia Służby Weterynaryjnej w Warszawie (1931–1937), a następnie na tych samych stanowiskach w Centrum Wyszkożenia Kawalerii w Grudziądzu (1937–1939). Był uczestnikiem wojny obronnej 1939 r. Jako jeńiec wojenny przebywał w oflagu IV B w Koenigstein (1939–1940), z którego został zwolniony staraniem kierownictwa Lecznicy Opieki nad Zwierzętami w Warszawie (prawdopodobnie miał być w niej zatrudniony). Po powrocie do kraju był wykładowcą ortopedii weterynaryjnej w tajnej SGGW (1943–1944). Po wojnie powrócił do służby wojskowej, został szefem oddziału leczniczego Garnizonowego Szpitala Wojskowego, a następnie szefem Wydz. Weterynaryjnego Okręgu Wojskowego w Lublinie (1944–1946), jednocześnie był zast. profesora oraz organi-

zатorem i kierownikiem Katedry Weterynarii Wojskowej UMCS (1945–1946), w której pracował po przejściu w stan spoczynku do czasu przejścia na emeryturę. Chirurg i okulista zwierząt, wybitny znawca wojskowej medycyny weterynaryjnej, organizator i kierownik Katedry Weterynarii Wojskowej.

Prof. dr dr h.c. Adam Domański (1901–1997) – uczestnik walk podczas przewrotu majowego w 1926 r. w Warszawie (po stronie prezydenta RP), ciężko ranny w nogę, pozostał inwalidą do końca życia, był czynnym członkiem Związku Inwalidów Wojennych.

Bardzo ceniony zootechnik, hodowca owiec i koni, współorganizator i dziekan Wydz. Zootechnicznego, wieloletni kierownik Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt, prorektor, przez PAN odznaczony Medalem im. M. Oczapowskiego, jego pamięci poświęcono salę wykładową w gmachu Zootechniki.

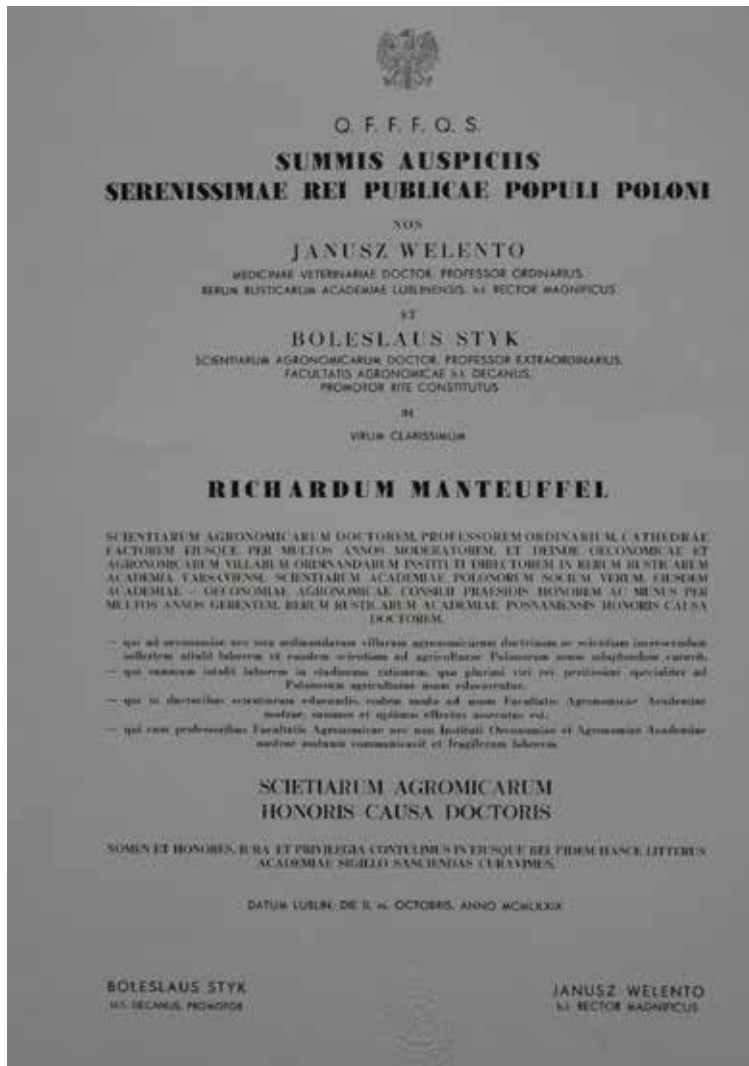
2. Oficerowie Wojska Polskiego – uczestnicy walk w wojnie obronnej 1939 r.

Wymienieni poprzednio profesorowie z racji wieku już nie brali czynnego udziału w wojnie obronnej 1939 r., natomiast podczas okupacji działali w ruchu oporu, co wykazałem w ich biogramach. Wyjątkiem jest tu ppłk prof. Franciszek Klepaczek, który we wrześniu 1939 r. pełnił jeszcze służbę wojskową i jako czynny wojskowy w wojnie uczestniczył.

Sz szczególnie zasłużony w wojnie obronnej i w walce podziemnej z niemieckim okupantem był **por. prof. dr dr h.c. multi Ryszard Manteuffel-Szoegel** (1903–1991) – wybitny ekonomista polski, członek rzeczywisty PAN, profesor SGGW, doctor honoris causa naszej uczelni i kilku innych (w tym Uniwer-

Ćwiczenia Drużyn Bartoszkowych w okolicach Lwowa przeprowadzane z inicjatywy naczelnika Stanisława Bacza (ok. 1912 r.)

sytetu Fryderyka Wilhelma w Bonn), wielce zasłużony dla naszej uczelni jako wykładowca i prowadzący seminaria dla pracowników naukowych, opiekun i recenzent kilku prac doktorskich. Pochodził ze starej kurlandzkiej rodziny ziemiańskiej sięgającej swymi korzeniami XIII w., od XIX w. całkowicie spolonizowane. W marcu 1918 r. najbliższa rodzina przyszłego profesora opuściła dawne Inflanty Polskie i osiedliła się w Warszawie. W monografii o naszych profesorach wywodzących się z Wileńszczyzny podałem obszerny jego życiorys, dlatego w tym miejscu ograniczę się tylko do kilku faktów z jego życia, a szczególnie działalności niepodległościowej („Związki Lublina i Wilna – Studia i Materiały”, t. I, pod red. Tomasza Rodziewicza, Towarzystwo Przyjaciół Grodna i Wilna, Oddział w Lublinie, Lublin 2011, s. 211–224).

Zanim przystąpił do realizacji swoich zamierzeń, po otrzymaniu dyplomu inżyniera rolnictwa odbył przeszkolenie wojskowe i ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu, kontynuując niejako rodzinne tradycje kawalerskie. Po kilku póź-

niejszych ćwiczeniach wojskowych otrzymał pierwszy stopień oficerski – podporucznika (1931), a następnie porucznika (1935) Wojska Polskiego.

W sierpniu 1939 r. został zmobilizowany do czynnej służby wojskowej i wcielony do Suwalskiej Brygady Kawalerii, w ramach której walczył z Niemcami. W walkach tych – jako dowódca plutonu – wyróżnił się walecznością, za co po wojnie rząd londyński wyróżnił go bardzo cenionym odznaczeniem wojennym – krzyżem Orderu Virtuti Militari. Brygada, w której służył, po ciężkich walkach, wkrótce już z dwoma wrogami, wycofała się na Litwę i dała się internować Litwinom; do końca grudnia 1939 r. przebywał w obozie dla internowanych oficerów polskich w Rakiszkach. Mimo udanej ucieczki z obozu nie powiodły mu się próby przedostania się na Zachód, dlatego powrócił na Litwę i już pod zmienionym nazwiskiem (przyjął drugie imię własne Juliusz i drugie nazwisko Szoego, którego do tej pory nie używał) pracował w różnych instytucjach związanych z rolnictwem.

Przebywając na Litwie, wstąpił w szeregi Armii Krajowej i walczył – jako dowódca kompanii – w ramach wileńskiej brygady AK. W lecie 1944 r. jego oddział został otoczony przez oddziały radzieckie i zmuszony do złożenia broni. Nie przyjął wówczas propozycji walki w szeregach berlingowców i z tego powodu znalazł się w obozie, tym razem radzieckim; 1 września 1944 r. został odtransportowany do obozu internowanych oficerów AK (z całego kraju) w Riazaniu. Do kraju – już w zmienionych granicach – powrócił w październiku 1947 r. Profesor zmarł 5 października 1991 r. w Warszawie. Jego ciało zgodnie z ostatnią wolą zostało poddane kremacji. Jego synowie Henryk i Jan oraz profesorowie Andrzej Bernacki i Florian Maniecki rozrzucili część prochów na polach byłego majątku Gradów, gdzie niegdyś odbywał praktykę produkcyjną, a urnę z pozostałymi prochami rodzina złożyła do grobu na Powązkach w Warszawie.

Czynnym udziałem w walce z niemieckim okupantem, w tym i w wojnie obronnej 1939 r., wyróżnili się niżej wymienieni oficerowie Wojska Polskiego (najczęściej jako rezerwiści), późniejsi nasi profesorowie.

Rotmistrz prof. dr Dzierżykraj Hulewicz (1905–1982) – oficer kawalerii, uczestniczył w wojnie obronnej 1939 r., a po przedostaniu się na Zachód walczył w szeregach WP najpierw we Francji, a później w Wielkiej Brytanii (1939–1945), po wojnie awansowany do stopnia rotmistrza kawalerii. Ceniony

Prof. dr Dzierżykraj Hulewicz

Prof. Ryszard Manteuffel-Szoegel w przedwojennym mundurze rotmistrza kawalerii WP (fot. wyk. ok. 1970 r., udostępniona przez synów – Henryka i Jana Manteufflów-Szoegel)

specjalista w dziedzinie uprawy i nawożenia roślin ogrodniczych, organizator i kierownik Zakładu Uprawy i Nawożenia Roślin Ogrodniczych.

Por. prof. dr hab. Jan Nozdrzyn-Płotnicki (1906–1986) oficer artylerii, uczestniczył w wojnie obronnej 1939 r., ranny 19 września w bitwie nad Narwią, wojnę przeżył jako jeńiec w oflagu, najpierw w Icechee, gdzie przez dwa lata prowadził wykłady z hodowli koni, a następnie w Woldenbergu (Dobiegniewo), gdzie z kolei przez trzy lata pełnił funkcję przewodniczącego komisji egzaminacyjnej i kierownika rocznego kursu pszczelarskiego dającego oficerom uprawnienia do wykonywania zawodu rolnika pszczelarza. Był czynnym członkiem Zarządu Klubu Oficerów Rezerwy Ligi Obrony Kraju przy naszej uczelni. Odznaczony Medalem Zwycięstwa i Wolności. Bardzo ceniony specjalista w dziedzinie hodowli koni i trzody chlewnej, hodowca ekotypu świni nadbużańskiej, organizator i kierownik Zakładu Hodowli Trzody Chlewnej.

Ppor. doc. dr Juliusz Malicki (1915–1973) – oficer piechoty, tuż przed wojną odbywał służbę w 38 Pułku Piechoty Strzelców Lwowskich, uczestniczył w wojnie obronnej

w 1939 r., został ranny pod Sadową Wisznią, za działalność konspiracyjną i niezarejestrowanie się jako oficer u władz niemieckich więziony w obozach koncentracyjnych Auschwitz-Birkenau, Mauthausen i Ebensee (1942–1945). W roku 1939 odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Wojennego *Virtuti Militari*. Ceniony biochemik, kierownik Zakładu Biochemii, prodziekan Wydz. Rolniczego.

Por. doc. dr Stanisław Dłużewski (1890–1979) – podczas okupacji prowadził tajne wykłady z fizjologii dla studentów medycyny Uniwersytetu Warszawskiego (1942–1944), następnie – jako ochotnik – walczył w szeregach II Armii Wojska Polskiego, między innymi w ofensywach na Wrocław i Drezno.

Absolwent Instytutu Psychoneurologicznego w Petersburgu oraz Wydz. Matematyczno-Przyrodniczego Wolnej Wszechnicy Polskiej i kursu medycyny tropikalnej Państwowego Zakładu Higieny. Organizator i kierownik Katedry Fizjologii Zwierząt, organizator i kierownik Katedry Farmakologii, prodziekan Wydz. Weterynaryjnego, kierownik Katedry Fizjologii Zwierząt na Wydz. Biologii i Nauk o Ziemi UMCS.

Ppor. prof. dr Feliks Stański (1909–1963) – uczestnik wojny obronnej (1939), internowany na Węgrzech w Nagykanizsa, skąd przedostał się do Francji, tu wcielony do IV Dywizji Piechoty i ewakuowany do Anglii, gdzie uległ ciężkiemu wypadkowi samochodowemu i dlatego przez dłuższy czas przebywał w szpitalu wojskowym w Londynie, a potem – w obozie rekonwalescencyjnym, na początku stycznia 1947 r. powrócił do Polski. Ceniony fizjopatolog zwierząt gospodarskich, dziekan Wydz. Weterynaryjnego i prorektor WSR.

3. Podchorążowie Wojska Polskiego uczestnicy walk w wojnie obronnej 1939 r.

Tuż przed wybuchem II wojny światowej wielu podchorążych, późniejszych profesorów, zmobilizowano i skierowano do formacji bojowych. Podchorążowie ci brali później udział w wojnie obronnej 1939 r. Niektórzy z nich zasłużyli się na polach bitewnych, a ponadto wykazali się dużymi umiejętnościami dowódczymi. Podchorążowie ci po przyśpieszonym dodatkowym przeszkoleniu uzyskiwali stopnie oficerskie.

Do tej grupy podchorążych należeli późniejsi nasi profesorowie, a mianowicie:

Pchor. doc. dr Stanisław Patyra (1911–1998) – absolwent przedwojennej podchorążówki, uczestnik wojny obronnej w 1939 r., w czasie okupacji walczył w szeregach AK-

Doc. dr Juliusz Malicki

-BCh i w tychże formacjach pełnił funkcję dowódcy obwodu Lubartów; uczestniczył w wielu akcjach zbrojnych i sabotażowo-dywersyjnych, przez dowództwo BCh awansowany do stopnia majora, po wojnie dwukrotnie skazany na karę śmierci za uchylanie się od służby w Ludowym Wojsku Polskim, w zmienionych warunkach politycznych zwerifikowany do stopnia kapitana WP, był bardzo aktywnym członkiem Klubu Oficerów Rezerwy LOK przy naszej uczelni. Odznaczony Krzyżem Partyzanckim. Ceniony specjalista w dziedzinie fizjologii zwierząt.

Plutonowy pchor. prof. dr hab. dr h.c. Stefan Ziemnicki (1911–1979) – uczestnik wojny obronnej 1939 r., walczył m.in. pod Kockiem w zgrupowaniu gen. bryg. Franciszka Kleeberga, po poddaniu się zgrupowania przez dwa lata przebywał w niemieckiej niewoli w Stalagu 12A. Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, jego pamięci poświęcono tablicę w gmachu przy ul. Leszczyńskiego. Wybitny specjalista w dziedzinie melioracji rolnych, kierownik Zakładu Inżynierii Wiejskiej, prodziekan i dziekan Wydz. Rolniczego, prorektor i rektor naszej uczelni.

Kapral pchor. prof. dr hab. Julian Kostyra (1919–1994) – walczył w wojnie obronnej 1939 r., awansowany na wyższy stopień wojskowy był dowódcą kompanii, uczestnik bitew pod Wieluniem, nad Bzurą i pod Warszawą; podczas okupacji oficer szkoleniowy BCh o pseudonimie „Wiktor”, brał udział w akcjach dywersyjnych przeciw okupantowi niemieckiemu w podokręgu Garwolin-Ryki, dowódca kompanii szkolącej podchorążych i podoficerów BCh. Chirurg zwierząt, kierownik Kliniki Chirurgicznej Instytutu Chorób Niezakaźnych oraz kierownik Katedry i Kliniki Chorób, prodziekan Wydz. Weterynaryjnego.

Plutonowy pchor. dr hab. Jan Woźnica (1911–1986) – uczestnik wojny obronnej 1939 r. i jeńiec niemiecki, po powrocie z niewoli w latach 1940–1944 walczył w szeregach AK („Malina”) na Zamojszczyźnie. Bardzo ceniony hodowca pszczoł, kierownik Zakładu Hodowli Owadów Użytkowych w Instytucie Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej.

Kapral pchor. prof. dr h.c. Grzegorz Staśkiewicz (1909–1990) – uczestnik wojny obronnej 1939 r., walczył pod Kockiem, 5 października dostał się do niewoli niemieckiej, gdzie przebywał do końca wojny. Od roku 1948 czł. Polskiej Akademii Umiejętności, bardzo ceniony farmakolog, współorganizator

Wydz. Weterynaryjnego UMCS, organizator i kierownik Kat. Farmakologii tegoż wydziału.

Szczególnymi represjami niemiecki okupant dręczył Polaków z obszarów wcielonych do Rzeszy. Represjom tym poddano między innymi naszego późniejszego nauczyciela akademickiego prof. dr. Marka Wawrzyniaka (1916–1985), którego zaraz na początku wojny, jeszcze w roku 1939, z Poznańskiego przesiedlono do Generalnej Guberni, tu wyróżnił się działalnością w ruchu oporu (1940–1941), prawdopodobnie w formacjach AK, za tę działalność aresztowany i więziony w obozach koncentracyjnych w Auschwitz-Birkenau, Gross-Rosen i Mauthausen, do kraju wrócił dopiero w roku 1945. Histolog i embriolog.

4. Żołnierze wywodzący się z junackich hufców pracy – uczestnicy walk w wojnie obronnej 1939 r.

Dwóch późniejszych naszych profesorów trafiło do Polskiej Armii poprzez tzw. junackie hufce pracy, które zostały utworzone dekretem Prezydenta RP z 22 września 1936 r. o służbie pracy młodzieży. W dekrete tym podkreślono, że „służba pracy młodzieży jest zaszczytną służbą dla Narodu i Państwa, a polega na wykonywaniu pracy fizycznej dla potrzeb obrony Państwa lub jego interesów gospodarczych”. Hufce, podlegające ministrowi spraw wojskowych, zapewniały młodym chłopcom przysposobienie do służby wojskowej oraz nabycie kwalifikacji zawodowych, a także wychowanie obywatelskie i oświatę ogólną. Przyjmowano do nich przede wszystkim młodzież bezrobotną, w wieku od 18 do 20 lat, obojga płci; przyjęci do hufców otrzymywali tytuł junaków lub junaczek.

Tą drogą do Wojska Polskiego trafił **doc. dr Feliks Drewnowski** (1919–1978) – tuż przed rozpoczęciem wojny był junakiem junackiego hufca pracy, skąd został skierowany do formacji wojskowej, w ramach której uczestniczył w wojnie obronnej 1939 r. Podczas działań wojennych dostał się do niewoli niemieckiej, najpierw przebywał w obozie dla internowanych na Litwie, w miejscowości Olice i w Kownie (1939–1940), stąd został skierowany do obozu pracy dla jeńców wojennych w Prusach Wschodnich (Kłajpeda, 1940–1942). W 1942 r. zbiegł z obozu i do końca wojny ukrywał się w Opolu Lubelskim. Po wojnie był czynnym członkiem Klubu Oficerów Rezerwy LOK przy naszej uczelni i przez pewien czas pełnił w nim funkcję przewodniczącego Komisji Rewizyjnej, a następnie I wiceprezesa Zarządu Klubu.

Bardzo ceniony specjalista w zakresie połoźnictwa zwierząt, kierownik Zakładu Połoźnictwa i Chorób Rozrodu Instytutu Chorób Niezakaźnych.

Na osobne omówienie zasługuje wojenna droga **prof. dr. Witolda Głuchowskiego** (1920–1995), drugiego junaka hufców pracy, bardzo cenionego zootechnika, jednego z pierwszych z powojennej grupy absolwentów kierunku rolniczego zatrudnionych w uczelni. Ten urodzony w 1920 r. w Kokandzie, w Turkiestanie (syn Zygmunta i Wiery z domu Bucen) młody chłopiec w chwili wybuchu wojny miał niespełna 19 lat. W sierpniu 1939 r. został skierowany na kurs w junackich hufcach pracy, z chwilą wybuchu II wojny światowej – wraz z tym hufcem – został wcielony do 77 Pułku Piechoty w Lidzie. W czasie działań wojennych w okolicach Grodna dostał się do niewoli radzieckiej, stąd po miesiącu jako obywatel Lublina został przekazany Niemcom, do niemieckiej strefy okupacyjnej (w drodze wymiany jeńców). Od 1 listopada 1939 do 7 stycznia 1941 r. przetrzymywany był w obozie w Norymberdze, skąd udało mu się zbiec. Przyznam, iż trzeba było być szalenie odważnym, wyjątkowo inteligentnym i sprytnym, by tylko sobie wiadomym sposobem przebyć trasę prawie przez całą niemiecką Rzeszę i przybyć do Lublina. Po powrocie do Lublina i po uzyskaniu odpowiednich dokumentów został zaprzysiężony w AK (pseudonim „Las”). W organizacji partyzanckiej doceniono jego predyspozycje wojskowe i dowódcze, skierowano go do konspiracyjnej podchorążówki (1942). Po jej ukończeniu oraz udanych akcjach zbrojnych nadano mu pierwszy stopień oficerski – podporucznika (zapewne czasu wojny, bo tak się taki stopień nazywał). W czasie jednej z ważniejszych potyczek z Niemcami został ciężko ranny (1944), dlatego resztę wojny spędził już poza swoim oddziałem, a po wojnie – z powodu inwalidztwa – został skreślony z ewidencji wojskowej. Pomimo ewidentnych zasług bojowych – już w nowej rzeczywistości dostrzegły go służby bezpieczeństwa. Z ich polecenia został więźniem UB na Zamku Lubelskim. Po wyjściu z więzienia ukończył Wydz. Rolny UMCS i uzyskał tytuł magistra inżyniera rolnictwa o kierunku zootechnicznym.

Przyjaźniłem się z nim i podobnie jak on przez cztery lata opiekowałem się studentami zagranicznymi przebywającymi w Polsce albo studentami polskimi praktykującymi w ZSRR czy NRD, to właśnie od niego uzyskiwałem informacje, pomoc i porady związane ze sprawa-

Kpt. Stanisław Bac
– jako członek Naczelnej
Komendy WP w czasie
obrony Lwowa

wowaniem funkcji opiekuna tychże grup studenckich. W trakcie prowadzonych z nim rozmów dowiedziałem się, iż będąc opiekunem grupy studenckiej, która w ramach wymiany z Instytutem Rolniczym w Krasnodarze (Krasnodarski Kraj) tam wyjechała (w tym samym czasie w Lublinie przebywali studenci z Krasnodaru), zameldował się u tamtejszego rektora, który przyjął go w towarzystwie swojego zastępcy o nazwisku Głuchowski. Po bliższym przedstawieniu i przegłądzie dokumentów okazało się, iż są rodzonymi braćmi, przypuszczalnie po wybuchu II wojny światowej część jego rodziny nie zdążyła się ewakuować do Polski, albo może została wywieziona w głąb ZSRR (tego szczegółu już nie pamiętam). W Krasnodarskim Kraju jego brat się wykształcił i awansował na stanowisko prorektora. Witold, wybitnie uzdolniony pracownik naukowy, po ciężkiej i długo trwającej chorobie zmarł w wieku 75 lat (3 lutego 1995 r.). Jego życiorys mógłby być wykorzystany w scenariuszu do interesującego filmu o losach rodzin polskich na dawnych naszych Kresach Wschodnich.

Niektórzy nie mogli walczyć z wrogiem z karabinem w rękę, dlatego czynili to inaczej, jak na przykład **dr Włodzimierz Urbański** (1895–1980), który w czasach wojny był nauczycielem tajnego nauczania.

Józef Kołodziej

Izba Pamięci Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Izba pamięci jest szczególną formą funkcjonowania placówki muzealnej. Jest to pomieszczenie, w którym przechowuje się i udostępnia pamiątki związane z jakąś osobistością, wydarzeniami lub instytucją o charakterze lokalnym. W izbie pamięci można zaprezentować dużo materiałów na małej powierzchni.

Izby pamięci powstają masowo przy instytucjach mających duże aspiracje, a nieposiadających dużych przestrzeni do prezentacji. Do tego typu działalności niezwykle pomocne są techniki wirtualne, które pozwalają przekazywać wiele potrzebnych informacji.

Izba Pamięci Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, która znajduje się w Bibliotece Głównej, jest klasycznym przykładem funkcjonowania takiej placówki. Została powołana w 2018 r. na czerwcowym posiedzeniu Senatu. W jej ramach prezentowana jest historia i naukowa spuścizna Uniwersytetu, są gromadzone zbiory archiwalne, przechowywane i zabezpieczane, głównie za pomocą technik multimedialnych. W Izbie Pamięci będą prezentowane cykliczne ekspozycje z dziejów uczelni, a także wystawy okolicznościowe.

Przez sześć miesięcy, bez dysponowania środkami finansowymi, udało się zorganizować salę muzealną w miejscu dawnej szatni i zaprezentować trzy wystawy dotyczące naszej uczelni. W październiku odbyła się prezentacja sylwetek rektorów (*Rectores Almae Matris Lublinensis Agriculturae Scientiarum*). W listopadzie wspominaliśmy naszych współpracowników, którzy odeszli w ubiegłym roku akademickim (*In memoriam*). W grudniu zaś zaprezentowano wydziały, które stały się zaczątkiem naszej uczelni (Narodzenie Uniwersytetu), a więc Wydział Rolny oraz Wydział Weterynaryjny. Rok 2018 był szczególny, bo związany z 100 rocznicą odzyskania niepodległości. Nasz Uniwersytet włączył się do ogólnopolskiej akcji uświetnienia tego jubileuszu, organizując trzy wykłady otwarte związane z historią Polaków w ostatnim 100-leciu i w okresie je poprzedzającym. Dwie pierwsze prezentacje („Jak Polacy cywilizowali Syberię w carskiej Rosji” i „Centrum myśli niepodległościowej na mapie Europy”) zostały przedstawione przez dr. Mariana Butkiewi-

cza. Trzeci wykład („Józef Piłsudski na Syberii 1887–1892”), puentujący cykl wydarzeń jubileuszowych, został wygłoszony przez prof. Eugeniusza Niebelskiego, jednego z najlepszych znawców dziejów Polaków w II połowie XIX w. Zorganizowano duże wystawy okolicznościowe („Samarytanie z Markowej”, „Józef Haller i Błękitna Armia”, „Ojcowie Niepodległości”), które zaprezentowano dzięki przychyłnej postawie lubelskiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej.

Działalność Izby Pamięci nie ogranicza się tylko do organizowania wystaw. Rozpoczęto tworzenie bazy wiedzy o dziejach naszej uczelni, w pierwszej kolejności przygotowywanie biogramów pracowników naukowych, którzy położyli podwaliny pod jej funkcjonowanie. Niezwykle pomocne w konstruowaniu biogramów były księgi pamiątkowe uczelni i poszczególnych wydziałów. Skarbnicą wiedzy o życiu naszej Alma Mater jest periodyk „Aktualności Akademii Rolniczej w Lublinie” i jego kontynuacja – „Aktualności Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie”. Dlatego podjęto działania, aby zaprezentować spisy treści poszczególnych kwartalników w wersji elektronicznej. Są one dostępne na stronie domowej Biblioteki Głównej w wersji PDF z możliwością wyszukiwania konkretnych informacji.

Widać, że niniejsze działania są oceniane przychylnie przez władze uczelni. Mogą o tym świadczyć perspektywa umieszczenia w uczelnianym muzeum dużego monitora wraz z oprogramowaniem do prezentacji materiałów w wersji elektronicznej oraz zapowiedź szukania dalszych środków na ten cel. Planowane są kolejne wystawy pokazujące dzieje naszej uczelni na różnych etapach funkcjonowania. Aby sprostać tym zadaniom, poczyniono pewne kroki. Nawiązano współpracę z Archiwum UP, która układa się bardzo dobrze. Widać duże oznaki przychylności ze strony Archiwum UMCS i Muzeum UMCS, a także lubelskiego oddziału IPN. Izba Pamięci spotyka się z życzliwością pracowników Uniwersytetu, dlatego jej idea jest ze wszech miar pożyteczna i warto ją rozwijać.

Marian Butkiewicz

Wspomnienie o dr. inż. Henryku Bichcie

Nasze wspomnienie o dr. inż. Henryku Bichcie jest powodowane poszanowaniem pamięci o koledze, który właściwie całe życie poświęcił swojej Alma Mater. To my, koleżanki i koledzy z jednego roku studiów, którzy byliśmy blisko ze sobą połączeni więzami młodości, wspólnego przeżywania radosnych chwil, kształtowania dojrzałości charakteru i zdobywania wiedzy, chcemy oddać należny mu hołd.

Jego praca przez 48 lat była nierozzerwalnie związana z macierzystą uczelnią, gdzie pełnił wiele funkcji, od asystenta po urząd kanclerski. Te różne doświadczenia dobrze przygotowały go do zrozumienia potrzeb rozwojowych uczelni, jak również pozwoliły na łatwiejsze porozumiewanie się z różnymi ludźmi. Swoją pracowitością, uczciwością, prostolinijnością w postępowaniu zyskał sobie szacunek i zaufanie. Dla wielu stał się prawdziwym autorytetem. Umiejętność pracy w zespole, jak też dobra współpraca z władzami uczelni oraz jednostkami na szczeblu krajowym i wojewódzkim pozwalały mu na realizację przyjętych planów i zamierzeń.

By dopełnić obrazu drogiego kolegi, przypomnijmy kilka faktów z jego życia.

Henryk Bichta urodził się 16 marca 1942 r. we wsi Ułęż. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończył w Sobieszynie. Studia wyższe na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie rozpoczął w 1961 r., a tytuł magistra inżyniera uzyskał w roku 1966 na specjalizacji ogrodnictwo. Bezpośrednio po studiach pozostał na uczelni i podjął studia asystenckie. Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w 1974 r. Od roku 1990 pracował na stanowisku adiunkta, starszego wykładowcy oraz zastępcy kierownika Zakładu w Zakładzie Mechanizacji Produkcji Ogrodniczej Akademii Rolniczej w Lublinie. Na stanowisko dyrektora administracyjnego tejże uczelni powołany został w 1994 r., a następnie od 2005 pełnił funkcję kanclerza Uniwersytetu Przyrodniczego aż do 31 grudnia 2014 r., tj. do przejścia na emeryturę – łącznie przez 21 lat.

Przez wszystkie te lata niezwykle bliskie były mu potrzeby zarówno uczelni jako całości, jak i poszczególnych wydziałów, instytutów i zakładów. Doskonale rozumiał konieczność ich realizacji ze środków własnych uczelni, jak i tych pochodzących z różnych dotacji, o które zabiegał. Zaangażowanie na rzecz środowiska akademickiego i uczestnictwo w najważniejszych projektach przyczynił się do wzrostu znaczenia Uniwersytetu na polu nauki. To podczas jego

urzędowania, dzięki jego decyzjom i działaniom powstało wiele nowych obiektów, takich jak Collegium Agronomicum II i Centrum Kongresowe, budynek Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii, Centralne Laboratorium Agrokologiczne, Centrum Sportowo-Rekreacyjne, Centrum Innowacyjno-Wdrożeniowe Nowych Technik i Technologii w Inżynierii Rolniczej, Biblioteka – Regionalny Ośrodek Rolniczej Informacji Naukowej UP, Innowacyjne Centrum Patologii i Terapii Zwierząt. W wielu starszych obiektach dokonano licznych adaptacji stosownie do ich bieżących potrzeb oraz wyposażono je w nowoczesną aparaturę.

Od 1966 r. należał do Związku Nauczycielstwa Polskiego. Od roku 1980, nieprzerwanie przez 12 lat kierował Zakładową Organizacją ZNP, liczącą 1200 osób. Po zarejestrowaniu w 1982 r. ZNP Pracowników AR w 1983 r. został wybrany na prezesa Zarządu i Rady Związku. Był członkiem Senatu i Kolegium Rektorskiego.

Mimo wspaniałej i nieocenionej pracy na gruncie administracyjnym i społecznym nie można zapomnieć, że Henryk Bichta był także naukowcem, o czym świadczą jego liczne publikacje. Jest on autorem 3 książek, 3 skryptów, 36 prac naukowych, 9 popularnonaukowych z zakresu mechanizacji rolnictwa, 5 doniesień naukowych, 22 ekspertyz dla przemysłu gospodarki narodowej, 15 recenzji, 27 innych publikacji uczelnianych. Był też promotorem 79 prac magisterskich.

Za nieprzeciętną działalność zawodową i wybitną pracę społeczną uhonorowany został: Brązowym, Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, odznaką honorową Zasłużony dla Województwa Lubelskiego, Srebrnym i Złotym Medalem dla Lublina, Złotą Odznaką ZNP, odznaczeniem Zasłużony Pracownik Rolnictwa, Odznaką Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Ogrodnictwa, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, odznaką Zasłużony Popularyzator Wiedzy TWP.

Zmarł niespodziewanie 4 lipca 2017 r. i spoczywa na cmentarzu w miejscowości Mokrelepie.

Te krótkie wspomnienia o dr. inż. Henryku Bichcie, wybitnym wykładowcy, wspaniałym działaczu i wielkim autorytecie, ale także o naszym drogim, ciepłym koledze Heniu niech zakończą słowa wiersza naszej koleżanki Ireny Molendy.

Żegnamy Cię, Drogi Kolego!

Andrzej Kuźniar

[...]

Żegnamy Cię,
Heniu, z głębokim
żalem,

na wspomnienie
tę się w oku kręci,
pozostaniesz
w historii uczelni,
Lublina

i serdecznej
naszej pamięci.

Różnorodność w świecie chrześcijańskim

Wiele osób nie zadowolona się miejscem i rolą Kościoła w rzeczywistości. Poszukuje czegoś innego, bardziej atrakcyjnego. Nadto pod wpływem mass mediów poszukuje czegoś, co powstało obok Kościoła w niedalekiej przeszłości, a co uczyniło wiele osób szczęśliwymi.

W ten sposób powstają nowe formy modlitwy, które nie zawsze znajdują miejsce w tradycyjnych formach uwielbienia Boga. Z biegiem czasu często tworzą się grupy modlitewne lub wspólnoty chrześcijańskie, porzucające dotychczasowe struktury kościelne. Powyższe tezy nie są regułami, ale niestety potwierdzają inność postrzegania Boga. Dotyczy to przede wszystkim nowego spojrzenia na rolę i miejsce Boga w moralności, która zdaje się być bardzo rozwodniona i porzucająca dotychczasowe kanony poprawności.

Zaprezentujemy dzisiaj pewien ruch religijny, który chociaż daleki od Kościoła, używa mu pewnych form uwielbienia Boga. Wiele osób mieniących się katolikami z taką formą się spotyka i przy okazji realizuje charyzmat promujący Trzecią Osobę Trójcy Przenajświętszej. Nie będziemy tutaj omawiali wspólnot Odnowy w Duchu Świętym, bo jest ich wiele. Zechcemy tylko popatrzeć na początki tego ruchu, o którym często dzisiaj mówimy, że może dokonać pentekostalizacji Kościoła. Tego wyrażenia użył po raz pierwszy Andrzej Czaja, biskup opolski, który na polecenie episkopatu Polski opracował w ubiegłym roku krajobraz grup modlitewnych i wspólnot kościelnych, które funkcjonują na terenie naszej ojczyzny.

Kościół Chrystusowy, bo taką nazwę nosi ruch zielonoświątkowców, powstał stosunkowo niedawno, w roku 1956. Członkowie tego ruchu dążą do zbawienia. Aby uzyskać to nieprzemijające szczęście, trzeba spełnić pięć warunków: słuchać Ewangelii, wierzyć, czynić pokutę i żałować za grzechy oraz wyznać Jezusa przed ludźmi jako Pana i uwierzyć, że chrzest jest warunkiem odpuszczenia grzechów. Nic też dziwnego, że wspólnota przyjmująca nowych członków zakłada praktykę powtórnego chrztu, uważając, że chrzest przyjęty w wieku niemowlęcym jest jedynie rytym czysto zewnętrznym, w którym w dodatku nie otrzymuje się Ducha Świętego. Zielonoświątkowcy głoszą zasadę doświadcz-

nia zbawienia, jakiego doznaje się jeszcze przed chrztem w Duchu Świętym.

Wyznawcy tego ruchu uważają, że jedynym źródłem Objawienia jest Pismo Święte. Następstwem tego jest zacieśnienie oceny i wykorzystania Biblii do czysto subiektywnego komentowania jej treści, zwłaszcza tekstów związanych z działalnością Ducha Świętego. Bardzo osobista interpretacja Biblii dotyczy również popularnego wydarzenia, jakim jest mówienie językami. Dla wyznawców tego ruchu stanowi ono podstawową cechę potwierdzającą działanie Ducha Świętego i kwalifikującą człowieka jako pełnoprawnego chrześcijanina. Zielonoświątkowcy zacieśniają zakres działania Ducha Świętego do chrztu Ducha i mówienia językami, umieszczają to działanie w schemacie: rozbudzenie, nawrócenie, powtórne narodzenie, chrzest wiary i chrzest Ducha.

Takie postrzeżenie Ducha Świętego eliminuje jakiegokolwiek charyzmaty naturalne, które posiada każdy człowiek.

Ruch zielonoświątkowy, powstały jako pewnego rodzaju protest w kręgach chrześcijańskich, dokładnie w katolicyzmie, nawołuje do powrotu do apostoelskiej czystości życia i nauczania oraz działalności misyjnej. Łączy przy tym krytykę i negatywne stanowisko wobec widzialnego i hierarchicznego Kościoła, jego władzy, dogmatów, systemu moralnego, liturgii i sakramentów. Negatywna ocena jakichkolwiek struktur instytucjonalnych doprowadziła jednak do ukształtowania pewnych form zależności w postaci rady starszych czy też konferencji przełożonych.

Po kilkunastu latach obrony ruch zielonoświątkowy stał się charyzmatyczny i jako taki wszedł w skład Światowej Rady Kościołów, która skupia przede wszystkim wspólnoty wyrosłe na gruncie protestu i reformacji.

W Kościele katolickim korzysta się często z praktycznych, charyzmatycznych form uwielbienia Boga.

Ks. dr Stanisław Siczka

Najlepsi studenci

Czytaj tekst na str. 16

Fot. Maciej Niedziółka

Najlepsi studenci

